

VESELÝ VÝLET®

KRKONOŠE / 29

ZIMA 2008

Pět lyžařů si ve dvacátých letech vyjelo nad Špindlerův Mlýn do Erlebachovy boudy. V roubence z roku 1784 poseděli pod petrolejovou lampou u jednoho stolu s paní domácí Karolinou Erbenovou rozenou Erlebachovou v její kuchyni. Návštěvy někdejších hostů připomínaly i vystavené dárky, pamětní talíře, malované obrázky boudy, litografická přáníčka. Jistě si chlapci povšimli malé rohové kapličky s obrázkem Panny Marie. Text připomínal syna Reinharda padlého na bitevním poli ruské fronty v Galicii během první světové války v armádě rakouského císaře Franze Josefa I. Při zpěvu je na čertovy housle doprovodil František Kukačka, který do Krkonoš přišel jako legionář československé armády v zimě 1919. Přestože bojoval proti císařské armádě a nepřímo i proti Reinhardovi, našel u Karoliny jako adoptivní syn nový domov. Její manžel zemřel dávno před tím po výbuchu karbidové lampy. Byl hoteliérem v horské boudě Prince Jindřicha s nádherným interiérem, jak uvidíte na straně 8.

Z	Galerie, informační centrum a pension Veselý výlet	str. 3
D	Krkonošský národní park	str. 4 - 6
A	Pec pod Sněžkou	str. 7 - 10
R	Lyžařský areál SKI Pec	str. 11 - 13
M	Mapa východních Krkonoš	uprostřed
A	Špindlerův Mlýn	str. 16 - 17
	Janské Lázně	str. 18 - 19
	Žacléřsko	str. 20 - 21
	Doporučujeme osvědčené služby	str. 7, 22, 23
	Malá Úpa	str. 24 - 25
	Interiéry horských bud	str. 27

Při navracení zničených kapliček do krajiny a našeho povědomí Jiří Daněk velmi dbal o kvalitu provedení a vysokou výtvarnou úroveň. Jím obnovené památky oslovují návštěvníky, jako v případě kaple sv. Anny v Kněžicích u Vrchlabí s deskovým oltářem a sochou sv. Františka nebo kapličky sv. Michala nad Černým Dolem s freskou posledního soudu.

Z troskek povstala pramenná kaple svaté Anny v Horním Vrchlabí s malbou Květy Krhánkové inspirovanou beuronskou uměleckou školou z 19. století, která čerpala z egyptských a antických odkazů. Obnova dokončená v létě 2004 je nejzdařilejší Jirkovou prací a nejlepší prací svého druhu v Krkonoších.

Při první bohoslužbě po zásadní rekonstrukci kaple Panny Marie ve Stromkovcích se záračným pramenem jsme si 19. srpna 2007 připomněli autora návrhu a organizátora přestavby. Jen litujeme, že se Jiřímu nepodařilo realizovat pozoruhodné provedení interiéru, které připravil. Jiří Daněk se 29. července 2007 zřítíl z výšky 7800 metrů při výstupu na osmitisícovou horu Gasherbrum 1 u pakistánsko-tibetské hranice. My ztratili nejbližšího přítele a Krkonoše přišli o velmi zdatného zachránce památek. Během posledních deseti let Jiří se spolupracovníky vrátil do života třináct kapliček, které jakoby nikomu nepatřily a po obnově přinášejí radost všem. Kromě těch na fotografiích opravil ještě kapličky sv. Barbory v Černém Dole a sv. Kříže na Konfiskátech, ve Vrchlabí kapli Smiřeni na Stavidlovém vrchu a Nejsvatější Trojice u letiště. Kaplička Poslední večeře Páně stojí na Davidových boudách nad Špindlerovým Mlýnem, kostelík Nejsvatější Trojice v Klášterské Lhotě a Panny Marie v Kunčicích nad Labem. Ještě obnovil dvě malé kapličky ve Strážném. Všechny stojí za návštěvu a jsou Jiřímu vysoce ke cti.

STOVKY ZA STO LET

V potkávací hale pensionu Veselý výlet v Temném Dole čp. 46 vždy zaujme pozornost hostů téměř dva metry vysoká koláž složená z devatenácti dvojic bankovek v hodnotě sto korun nebo marek, platných v letech 1900 až 2000 v tomto domě. Vždy rub a líc bankovek spolu s kresbami a textem připomínají složitou historii zdejšího kraje, který se za sto let ocitl v pěti různých státech. První stovku mohli od hostů dostat majitelé pensionu s hostincem Philomena a Wenzel Henschelovi v roce 1902, kdy Rakousko-Uhersko vytisklo vůbec první stokorunu. Ty z monarchie jsou krásně barevné, za Republiky československé vytvořili tři různé stovky věhlasní výtvarníci Alfons Mucha a Max Švabinský. Hezká je i ta poslední a jediná platná z celé koláže od Oldřicha Kulhánka. Zato o sytě zelené bankovce s rudou hvězdou a prvním komunistickým prezidentem Gottwaldem od Albina Brunovského i nezasevěný pozorovatel řekne, že je odporná. Naštěstí byla v oběhu jen tři měsíce na podzim 1989, potom ji banky stahovaly ještě rok. Tři sběratelsky velmi cenné dvojice vystavených bankovek jsou kopie. S koláží nám v roce 2003 pomohli radou Antonín Tichý, sběratel Pavel Hejzlar a výtvarník Zdeněk Petíra. Rámování stejně jako u dalších dvou stovek exponátů v hostům přístupných částech domu Veselý výlet provedl ateliér Kvíčala Stanislava Špeldy.

Rozlehlé prostory historického domu a nové přístavby s pensionem, potkávací halou i kanceláří ve Veselém výletu v Temném Dole nám umožnily obklopit se fotografiemi, dokumenty a výtvarnými díly, které máme rádi. Připomínají nám zajímavé události a místa Krkonoš, se záplem realizované projekty, zážitky z cest do různých koutů světa a také lidi, které jsme potkali, kterých si vážíme. Doufáme, že vystavené věci těší také naše ubytované hosty i účastníky krátkých jednání. Od chodby u hlavního vchodu stoupá na pomyslnou Golgotu ve třetím podlaží linie čtrnácti akvarelů Aleše Lamra s motivy křížové cesty, podle kterých výtvarník zhotovil smaltované obrazy křížové cesty na nedalekou Starou horu. Na prostřední chodbě se denně zdravíme s grafickými portréty českých panovníků. Čestné místo zabírá kopie obrazu s portrétem osvětleného krkonošského šlechtice Bertholda Aichelburga. Vedle originálů dobových map je zajímavá zvětšená kopie nejstarší obrazové mapy Krkonoš z roku 1578. Jediná lovecká trofej v celém domě visí v „Krkonošském pokoji“ č. 3. Parohy jelena osmeráka pocházejí z maršovského zámku, děda Josef je před padesáti lety prý koupil v hospodě. Halu s kuchyňkou pro hosty zdobí kolekce fotografií s tématem jídla v různém prostředí širého světa. Jinou kolekci tvoří snímky od Pavla Štechy, Bohdana Holomíčka, Ctibora Košťála i naše vlastní ze setkávání přátel Veselého výletu. Už od roku 1983 přibývá každoročně jedna společná fotografie. U stropu se vznášejí keramické, dřevěné, kovové, sisalové i plastové ryby, jak je ztvárnili lidé v pěti kontinentech. Do místnosti se saunou a vířivkou jsme pověsili velkou fotografii od Josefa Rakoncaje ze skvělého výstupu sněhem obalené severní stěny Nanda Devi v Himalájích. Myslím, že je to nejpůsobivější český snímek z velehor, tady umocněný horkým prostředím sauny. Předměty sice nemají velkou obchodní cenu, ale nám připomínají silné zážitky a hezké chvíle, pozorovatele mohou inspirovat nebo jen potěšit.

VÝTVARNÁ SKUPINA POLYKALO

Po výstavě fotografií Krajina Krkonoš v proměně století připravené k příležitosti vydání stejnojmenné knihy se v autorské galerii Veselý výlet od konce ledna představí volně uskupení výtvarníků Polykalo. Při návštěvě tiskárny Pratr v Trutnově mě před třemi lety zaujaly dlouhé chodby plné obrazů plných barev a exotických motivů. Tam jsem se prvně dozvěděl o skupině výtvarníků, kteří spojují cestování s malováním obrazů. Je zajímavé sledovat, jak stejný motiv zachytí každý ze šestice svým osobitým stylem. V Peci pod Sněžkou vystaví obrazy ze dvou cest do antického Turecka v letech 2006 a 2007 keramik Ivo Beschörner, karikaturista deníku Mladá fronta Dnes Miroslav Kemel, programátor a grafik Vlastimil Konopiský, výtvarníci na volné noze Pavel Liška a Radek Semrád. Spolu s přáteli z Českých Budějovic, Prahy a Svobody nad Úpou se představí zakládající člen Polykala Michal Havel. Bude vůbec prvním občanem Pece pod Sněžkou vystavujícím v galerii Veselý výlet.

Prodejní výstavu obrazů skupiny Polykalo můžete vidět v galerii Veselý výlet v Peci pod Sněžkou denně od 8.30 do 17.30 hodin od 20. ledna do Velikonoc 2008.

Informační centrum, galerie, směnárna a obchod Veselý výlet v Peci pod Sněžkou čp. 196, PSČ 542 21, tel. 499 736 130. **Informační centrum, galerie, směnárna a pension Veselý výlet v Temném Dole** čp. 46, Horní Maršov, PSČ 542 26, tel., fax 499 874 298, fax 499 874 221. Půjčování klíčů od hrádka Aichelburg. Jsou otevřena denně od 8.30 do 18 hodin. Domluvte se i německy a anglicky.

Pension Veselý výlet v Temném Dole nabízí ubytování se snídaním ve dvou a třílůžkových pokojích a apartmá, telefonická rezervace v infocentru, podrobnosti o ubytování v pensionu najdete na webových stránkách nebo vám je pošleme na požádání poštou. E-mail: info@veselyvylet.cz, www.veselyvylet.cz

PRAVIDLA PŘECHÁZENÍ HRANIC V KRKONOŠÍCH

Závory na hraničních přechodech zmizely 21. prosince 2007, Polsko a Česko se stalo součástí schengenského prostoru. Hranice můžeme překračovat kdekoliv a kdykoliv. Ovšem v nejvzácnější I. a II. zóně Krkonošského národního parku na české a na celé rozloze Karkonoskiego Parku Narodowego na polské straně hor zůstává pohyb omezen jen na vyznačené turistické cesty. Konkrétně to znamená, že na hlavním krkonošském hřebenu v úseku od Pomezních Bud v Malé Úpě po Mrtvý vrch nad Harrachovem můžeme přejít do Polska celkem na šestnácti různých místech. Do Čech od hranice vede patnáct značených cest. Z atraktivních, dříve v přímém směru nepřekročitelných míst, jmenujme třeba chodník od Petrovky do Jagniatkówa, od Martinovky do Sněžných jam, od Labské boudy k boudě pod Labským štítem a dál do Szklarske Poręby. Na hlavních cestách je vstup do národního parku z polského podhůří zpoplatněn částkou 4 zloté, děti, senioři a studenti platí polovinu. Očekáváme zdražení na 4,60 zlotých, tedy asi 32 korun. Při překročení hranic z české strany se placení v polském parku legálně vyhneme. Do léta zmizí z obou stran hranice procházející Krkonošemi v délce 52 kilometrů výstražné tabulky Pozor státní hranice. Mezníky a pěkné oválné cedule se státním znakem a nápisem Česká republika samozřejmě zůstanou. Po 260 letech zanikla hraniční policie se stanicemi v Zaclěři, Horním Maršově, Špindlerově Mlýně a v Harrachově. Osoby podezřelé z neoprávněného pohybu v schengenském prostoru nyní náhodně kontroluje cizinecká policie se sídlem v Trutnově, Vrchlabí a v Semilech.

Opravdu jsme nemohli tušit v červnu 1985, jak významné bude jednou i pro nás v Krkonoších setkání ve vinařském městečku Schengen v Lucembursku. Tam se zástupci pěti států dohodli na zrušení hraničních kontrol a volném pohybu osob. Tehdejší media nás o aktu neinformovala, zato si pamatujeme nataženou pásku rozdělující vrchol Sněžky. Státní hranici přes naše hory v tu dobu přísně střežila policie a ozbrojené vojsko. Zrušení hraničních kontrol 21. prosince 2007 i v Krkonoších vybízí k malému ohlédnutí.

HORY PROŤATÉ HRANICÍ

Za vlády císařovny Marie Terezie v roce 1748 rakouská monarchie ztratila Slezsko jako jednu z historických zemí Koruny české. Na hlavním krkonošském hřebenu se zemská hranice změnila na státní mezi Rakouskem a Pruskem. Jejím vytýčením předcházely mnohaleté spory. V roce 1335 získal Jan Lucemburský pro českou korunu Slezsko, proto mohl jeho syn císař Karel IV. věnovat svému zbrojnoši Gotsche Schaffovi v roce 1377 osady na severní straně Krkonoš. Rod Schaffgotschů území užíval 568 let, až do roku 1945. V 17. století vedl ostré spory se všemi jižními a východními sousedy o průběh hranice jejich panství. Nešlo jen o bohatá loviště s medvědy, jeleny a tetřevy, ale především o naleziště rud, horská seniště a stálý zdroj dřeva. V roce 1664 vyhrál Kryštof Leopold Schaffgotsch spor s Heřmanem Czerninem tehdy usazeným v Kowarech o vrchol Sněžky a jeho okolí. Hned příští rok započal jako projev své vlády nad krajem stavět kapli na vrcholu hory, dokončena byla v roce 1681. Schaffgotschové prosazovali hranici ze Sněžky přes Luční boudu k Bílému Labi, od soutoku s Labem na Medvědin a přes Zlaté návrší k prameni Mumlavy a podél jejího toku až k Jizeře. Odpovědí bylo vysvěcení pramene Labe královéhradeckým biskupem v roce 1684 na žádost Harrachů z panství Branná. Morzinové z Vrchlabí a Haranto-

vé z Jilemnice kvůli Sedmidolí žalovali na Schasffgotsche u císaře Leopolda I. ve Vídni. Jejich spory vyřešily až další generace. Teprve v roce 1710 byly stanoveny konečné hranice mezi jednotlivými krkonošskými panstvími a tím i hranice zemská a později státní. K nelibosti Schaffgotschů se uplatnilo pravidlo přirozené hranice přes hory a hřebeny, nikoli podél vodních toků. Po přičlenění Slezska Prusku proťal hlavní hřeben hraniční průsek s pěšinou opatřený očíslovanými kameny. Některé se jako důkaz tehdejší dohody dochovaly dodnes. Například na vrcholu Svorové hory jsme při opravě chodníku znovu osadili nalezené mezníky číslo 147, 148, 149. Cestou na Sněžku přes Obří hřeben jsou k vidění č. 160, 161 a 168, do povrchu zápraží spodního objektu nové České poštovny na Sněžce je zabudovaný dříve vrcholový hraniční kámen č. 184. Nad Petrovkou leží mezník číslo 76, u Mužských kamenů je v chodníku krásně ošlapaný kámen č. 85. Vedle zachování Sedmidolí v Čechách je trvalým důsledkem hraničních sporů ze 17. století vytvoření dvou hlavních cílů pro pozdější návštěvníky Krkonoš – pramene Labe a vrcholu Sněžky.

UZAVŘENÍ HRANICE

Po oddělení Slezska z rakouské monarchie začala ozbrojená stráž hranice střežit. Neomezovala volné přecházení lidí, ale reagovala na vznik dvou trhů s rozdílnými cenami. Proto se strážcům pronásledujícím pašeráky říkalo finanční stráž. V zimě 1918 - 1919 hranici obsadila nová československá armáda narychlou vytvořená z legionářů. Jedním z nich byl i František Kukačka zachycený na titulní straně tohoto vydání. Z té doby jsou hraniční kameny vytvořené v kamenických dílnách mimo hory, mnohem později natřené bílou a červenou barvou s černým křížkem ukazujícím průběh hraniční linie. Směrem do Čech je vytesáno CS jako Československo, na sever je P jako Polsko. To vzniklo až v roce 1945 přitesáním nožičky k původnímu D jako Deutschland, proto je P jednou tak vysoké než CS. Hraničáři před třemi lety vytesané písmo přetřeli a nahradili jen černě psaným C a P. I přes krátké napětí po vyhlášení Republiky československé v říjnu 1918 byla krkonošská hranice pro místní lidi i návštěvníky na hřebenech stále volně průchozí. Omezení přinesla až krize demokracie v Německu ve třicátých letech. Tehdy existence státní hranice v Krkonoších krutě přispěla k devastaci přírody. I na nejvyšších místech v arko-alpínské tundře vznikly dodnes zachované betonové bunkry, patrné zákopy a výkopy pro další opevnění, vykácené průseky v kosodřevině. Uzavření státní hranice netrvalo dlouho, po záboru Sudet Velkoněmeckou říší v říjnu 1938 přestala na sedm let existovat, ale hraniční mezníky vydržely překvapivě na svém

U Mužských kamenů Cesta přátelství prochází po hlavním krkonošském hřebenu, kde byla v roce 1710 potvrzena zemská hranice.

místě až do roku 1945. Nové sousedství s Polskem stvrzené Postupimskou dohodou 2. srpna 1945 připomíná spolu s dobou následné nesvobody v obou zemích široký průsek prokácený v kosodřevině třeba mezi Luční a Špindlerovou boudou či v oblasti Sokolniku, Tvarožniku a Szrenice. Střežení na dlouhé roky uzavřené hranice zajišťovala polská armáda. Především v poválečném desetiletí byl hraniční režim velmi přísný. I za pouhé přiblížení se k linii byli turisté zatýkáni, vězněni a nuceni „budovat zničenou Varšavu“.

Tehdejší student brněnské Pedagogické fakulty v oboru tělovýchovy Stanislav Ondráček vzpomíná, jak s kolegou Karlem Zikanem přijeli v zimě 1952 na soustředění na Luční boudu. Trénovali na mistrovství republiky v běhu na lyžích ve vyjetém kolečku k Obří boudě. Jednou je přátelsky pozdravil polský voják, ale když se u něho zastavili, strhl samopal a zatkl je. Po výslechu ve Slezském domě byli kvůli podezření ze špionáže pod namířenými zbraněmi eskortováni do vězení. Voják dostal za zásah dovolenku, oni si z chleba uhnětlí šachové figurky, do podlahy vyryli šachovnici a hrou si krátili čekání na ortel. Měli nakonec štěstí, vyhnuli se nuceným pracím a po týdenním věznění je v Harrachově vyhostili. Zesláblí hladověním v base se bez peněz a teplého ustrojení probíjeli vánici na lyžích z Harrachova pro věci zanechané na Luční boudě. Cestou oba omrzli. Mezitím fakulta nominovala na závody jiné studenty, proto běželi alespoň závod štafet, Standa první a třetí, Karel druhý a poslední úsek. Nevyhráli.

CESTA PŘÁTELSTVÍ

Situace se mírně zlepšila po zařazení Krkonoš do turistické oblasti československo-polské konvence v červnu 1961. Zavedené turistické propustky vydávané veřejnou bezpečností umožňovaly překročení státní hranice přes přechody Harrachov - Jakuszyce, Špindlerovka - Przesieka a od roku 1962 i na znovu otevřeném místě Pomezni Boudy - Przełęcz Okraj. Hromadnou propustku dostávaly jen zájezdy organizované společenskými organizacemi jako svaz mládeže, zemědělské družstvo, odborová organizace, Svazarm či tělovýchova. Turistickou propustku pro jednotlivce mohli získat „členové brigád socialistické práce, vyznamenání pracovníci, novátoři a zlepšovatelé, funkcionáři, účastníci výběrové rekreace, všichni po doporučení vedení podniku a závodního výboru Revolučního odborového hnutí“. My ostatní z okruhu patnácti kilometrů od hranice jsme se do severních Krkonoš poprvé podívali až v sedmdesátých letech po zavedení „malého pohraničního styku“. Přínosem konvence bylo otevření Cesty československo-polského přátelství. Tak jsme alespoň z výšky hlavního hřebene poprvé

Mezník z 18. století na Svorové hoře.

spatřili Malý a Velký Stav, který byl do té doby k vidění pouze z vrcholu Sněžky.

V letech 1922 až 1932 se na hranicích v Krkonoších několikrát sešli čeští a němečtí dělníci a hlavně funkcionáři politických organizací, aby se dohodli na společném postupu v boji proti kapitalismu. Na tehdejší setkání třeba u Obří boudy, na Sněžce, u pramene Labe či na Pomezních Boudách měly navázat od roku 1973 výstupy pionýrů na Sněžku. Ideologicky zneužitých akcí se vedle vrcholných komunistických funkcionářů účastnily vždy dvě tisícovky dětí, ale nikoliv ze sousedního Polska. O skutečné navazování přátelství tehdy nešlo. To probíhalo na hranicích jindy a jinde. Disidentka Anna Šabatová dostala nápad využít Cesty přátelství v Krkonoších k jinak nemožnému setkání s lidmi z polské opozice. Polští ani čeští odpůrci komunistického režimu nemohli cestovat do zahraničí, ani nesměli mít cestovní pas. Tak se v červenci 1978 na historicky první schůzce mezi Obří a Luční boudou poprvé osobně setkali turisté Adam Michnik, Jacek Kuroň, Jan Lityński a Antoni Macierewicz z polské strany a Václav Havel, Marta Kubišová, Tomáš Petřivý a Jiří Bednář z české strany. Z předání zkušeností, výměny názorů a vzájemného poznání byli tak nadšení, že na druhou schůzku 20. září stejného léta dorazilo do kiosku u Obří boudy už čtrnáct lidí. Třetí setkání v roce 1978 rozprášíla tajná policie obou států a Jaroslav Šabata putoval z Pece pod Sněžkou na devět měsíců do vězení. Další setkání se uskutečnila v menším počtu lidí nebo mimo Krkonoše. Při vyhlášení výjimečného stavu po vzniku Solidarity v roce 1981 polská vláda uzavřela hranice a po zkušenostech ze setkávání disidentů raději i Cestu přátelství. Několik let jsme nesměli na hlavní hřeben, v Malé Úpě dokonce zatkl u hranice hajného při kontrole výsadby smrčků a zdejší přechod už komunisté neotevřeli. Přesto se v roce 1981 v Horním Maršově vyprávěl vtip: Vidiš tu mlhu nad Sněžkou, to se vypařuje z Polska socialismus. Ještě deset let jsme si museli na skutečnou změnu počkat.

Byl jsem i s pozdějším překladatelem polské verze Veselého výletu Andrzejem Magalou u toho, když Polsko - Československá solidarita v kladských Bielicích požadovala otevření hranice a vybírala místo prvního setkání budoucího prezidenta Polska Lecha Wałęsy s novým prezidentem Československa Václavem Havlem. Drahomíra „Dáda“ Fajtlová z Malé Úpy a horský vůdce Mieczysław „Dućin“ Piotrowski navrhli Slezské sedlo s boudami Špindlerovka a Odrodzenie. Aby mohli první setkání nových státníků detailně domluvit, musel Dućin za Dádou na Pomezních Boudách přejít „přes zelenou“ hranici. Havel a Wałęsa ve Slezském sedle 17. březnu 1990 reagovali na kulisu imisemi zničených lesních porostů, která výstižně připomínala právě završenou

Německá celnice na Pomezních Boudách (1936).

Dáda Fajtllová a Dučin Piotrowski z Polsko - Československé solidarity vyzvali politiky 10. srpna 1991 při bohoslužbě v kapli svatého Vavřince na Sněžce celebrované vatislavským kardinálem Henrykem Gulbinowiczem a královéhradeckým biskupem Karlem Otčenáškem k úplnému otevření hranic v Krkonoších.

Setkání na zelené hranici v srpnu 1996.

dobu totality. Oba podpořili otevření polsko – české hranice, s tím ale nejen v Krkonoších úředníci nespěchali. Proto Dáda s Dučinem a Polsko - Československou solidaritou uspořádali 2. září 1990 protestní demonstraci na Pomezích Boudách. Z české strany přivedl početný dav ministr zahraničních věcí Jiří Dienstbier. Prezident Václav Havel osobně odstranil řetěz deset let přivazující závoru a otevřel ji. Na skutečné odblokování hranic jsme museli ještě rok čekat. S úsměvem vzpomínáme na obavy tehdejšího ministra financí, některých úředníků a našich sousedů, jak nás Poláci vykoupí a vyjedi. Hned po otevření hranic totiž vzali Češi polská tržiště pod horami útokem, k velké spokojenosti tamějších obchodníků. Oficiální obnovení malého pohraničního styku umožnila až dohoda z ledna 1995, o rok později se konečně otevřely první čtyři turistické hraniční přechody v Sovím sedle, u bývalé Obří boudy, u Luční boudy a pod Tvarožníkem. Tehdy začalo skutečné poznávání druhé strany Krkonoš a sblížování širokého okruhu lidí na obou stranách státní hranice. To se odrazilo v rozvoji spolupráce obou národních parků. Z výsledků jmenujme třeba vyhlášení Krkonoš biosferickou rezervací UNESCO, získání certifikátu přeshraničního parku od EUROPARC Federation jako druhého místa v Evropě, společné vybavení informačních center infopanely s dotykovými obrazovkami, vydávání materiálů propagujících ochranu přírody. V neposlední řadě se otevření hranic projevilo i v obsahu sezónních novin Veselý výlet.

REDAKCE ZATÝKANÁ NA ZELENÉ HRANICI

Od roku 1990 jsme se zasazovali o otevření historického hraničního přechodu mezi Horními Albericemi a Niedamirówem. To jsme ještě netušili, že se v prvním stavení na polském území usadí Beata Justa a Grzegorz Potoczak a vytvoří jedinečný Dům třech kultur – Paradu. Brzy jsme sem začali chodit na přátelské popovídání s lidmi z Polska, Německa a Čech a hlavně na netradiční rockový festival vždy na přelomu května a června. O to více nás mrzelo, že jsme to sice měli přes kopec na Paradu jen půl hodiny, ale legálně jsme se sem dostali hodinovou jízdu autem přes Královce. Úřady zodpovědné za otevírání turistických přechodů obou zemí pracovaly žalostně pomalu. Proto nás Parada 3. srpna 1996 pozvala k setkání na zelené hranici. Asi patnáctičlennou skupinu redakce Veselého výletu už z dálky vítalo volání ahoouo! přátel ozdobených maskami především z květů. Přes hranici, zvýrazněnou nataženým provázekem se zavěšeným lučním květem a travou, jsme si podali ruce s šedesáti lidmi z různých míst světa a potom ji společně překročili v místě, kde se přecházelo do Slezska nejméně od 16. století. Straž granicna nás od lesa sledovala ze zaparkovaného auta a zůstala v klidu. Po skvělém programu jsme již za tmy bez problémů prošli v hlavní skupině zpět. Až později nám vyprávěli své zážitky přátelé, kteří ještě za světla spěchali osamoceně zpět do Alberic. Horlivý hraničář je začal zatýkat, jenže výtvarník Zdeněk dělal, že nevidí a neslyší a pokračoval v cestě do údolí. Směrem na Rýcho-ry uhnul Tonda, aby si později otočil bundu naruby a předstíral, že se nezúčastněně vrací z hub. Když se zase jiným směrem vydal i grafik Standa, volal pohraničník do vysílačky o pomoc. Z druhé strany mu nikdo neodpovídal. S poslední dvojicí vydržel jít až k hostinci Vápenka, kde ještě několik hodin střežil. Až potom i on pochopil, že na zatýkání přeshraničních přátel už není pravá doba. Vystrašená šestiletá Anička sedící cestou tátovi na ramenou viděla namířený samopal poprvé v životě a doufejme, že naposledy. Otevření turistického přechodu Alberice - Niedamirów jsme s podporou obcí a Správy KRNP dosáhli až v červnu 2003. Tehdy tu přičiněním Správy vznikla i vycházková trasa Celní cesta. Od prosince nejen za našimi přáteli do Domu třech kultur můžeme chodit a domů se racet bez omezení.

DOPORUČUJEME OSVĚDČENÉ SLUŽBY

Pension Nikola

V samém centru Pece pod Sněžkou, u hlavní ulice vedoucí k lyžařskému areálu, najdete rodinný pension Nikola. Základem kvalitní služby je ubytování ve větším apartmá a ve 12 pokojích vybavených WC, sprchou, televizorem, ledničkou a malým trezorem. V objektu je zavedené bezdrátové Wi-Fi připojení k internetu. Hosté mohou posedět v prostorné stylové jídelně rozšířené o malý bar. Zdejší kuchyně je výhradně česká a denně dostanete mimo jiné i pečené české moučníky. V pensionu Nikola si můžete objednat ubytování se snídaní, v zimě i s polopenzí. V zimě si před domem nazujete lyže, sjedete k příbližovacímu vleku a za deset minut dojedete k nejlepšímu vlekům a sjezdovkám v Pecí. Zpět sjedete na lyžích až k pensionu. V okolí pensionu jsou půjčovny lyží. Po túře i lyžování potěší prohřátí v sauně a soláriu nebo si zahrát stolní tenis. Před domem je vlastní parkoviště s dostatečnou kapacitou po celý rok.

Pension Nikola v Pecí pod Sněžkou, PSČ 542 21, majitel Alena Novotná, tel. 499 736 151, fax 499 736 251, e-mail: nikola-pec@volny.cz, www.nikolapec.cz, domluvíte se i německy.

Pension Veronika

Nový pension Veronika najdete uprostřed Pece pod Sněžkou v dolní části Velké Pláně na křižovatce cest k Malé Pláni a lyžařským vlekům, hotelu Horizont a k hlavní ulici. Moderní dům nabízí ubytování s příslušenstvím (17 lůžek) ve dvou, tří a čtyřlůžkových pokojích. Všechny pokoje mají satelitní televizi. V pensionu je zavedené bezdrátové Wi-Fi připojení na internet se signálem ve všech pokojích. Z prosklené půlkruhové restaurace s venkovní terasou je nádherný výhled na město, kopce a lyžařské terény. Mezi speciality restaurace patří česká jídla jako domácí ovocné knedlíky. Odpolední a večerní hosté sem chodí na lehká jídla, zmrzlinové poháry, točené pivo Plzeň. Ubytování mají zajištěnou snídani a slevu v restauraci. Z pensionu Veronika jsou snadno dostupné všechny sportovní i společenské aktivity ve městě. Přímou k domu je 400 metrový lyžařský vlek se cvičnou loukou. Celoročně je v provozu ve 200 metrů vzdáleném hotelu Horizont sportovní centrum s krytým bazénem, whirlpoolem, saunou, soláriem, squashem, ricochetem, fitnesssem, kužel- níkem a dalšími aktivitami. Snadno dostupné jsou i dva letní antukové tenisové kurty, lyžařské školy a půjčovny lyžařského vybavení. Celoroční parkování je na vlastním parkovišti u objektu.

Pension Veronika, Pec pod Sněžkou čp. 309, PSČ 542 21, provozuje Věra Zadinová, tel.: 608 281 321, fax: 499 736 134, e-mail: veronika.pec@centrum.cz, www.penzionveronika.cz. Domluvíte se i německy a anglicky.

Pension Koula

Navenek tradiční, uvnitř moderní pension Koula nabízí na Velké Pláni nad prostředkem Pece pod Sněžkou dobře vybavené apartmány. Na ploše až padesáti metrů čtverečních jsou vždy dvě obytné místnosti pro celkem čtyři hosty. Všechny apartmány mají samostatnou koupelnu, satelitní TV, kuchyňku vybavenou nádobím, vařičem, mikrovlnnou troubou, varnou konvici, kávovarem a lednicí. V pensionu je několik větších i menších apartmánů s možností přistýlky a dvoulůžkové pokoje s koupelnou bez kuchyňky. Můžete si objednat pobyt se snídaní, večeří si zajistíte se slevou ve dvou sousedních restauracích. Sportcentrum je vzdálené jen 200 metrů, pension stojí na sjezdovce se třemi lyžařskými vleky a večerním lyžováním. Do hlavního ski-areálu se dostanete na lyžích pomocí příbližovacího vleku nebo skibusem, zastávka je sto metrů pod pensionem. U domu zaparkujete po celý rok, v zimě počítejte s použitím sněhových řetězů.

Pension Koula, Velká Plán 146, Pec pod Sněžkou, PSČ 542 21, majitelé Anna a Karel Koulovi, tel., fax: 499 896 267, tel. 499 736 329, 604 184 214, e-mail: karelkoula@volny.cz, http://www.volny.cz/karelkoula/. Domluvíte se i německy.

Vybrané a doporučené služby vycházejí z názoru redakce Veselý výlet na vývoj zdejší turistiky. Naše kritéria pro jejich výběr a hodnocení provozovatelů jsou především serióznost a stálá kvalita služby, stav objektu a jeho soulad s horskou krajinou, určitá výjimečnost v území. Jsme si vědomi, že výběrem služeb přebíráme i odpovědnost za jejich kvalitu a že ta je i známkou kvality našich novin. Proto se setkáváte v tomto vydání Veselého výletu s osvědčenými službami z předchozích vydání. Veselý výlet jsme mohli vydat především zásluhou zdejších měst a obcí a za podpory právě těch podnikatelů, kteří doporučené služby provozují. Těšíme se na vaši spokojenost a zároveň vás chceme požádat o naši podporu. Až je návštěvník, zmiňte se, že jste se o nich dověděli právě v našich novinách. Děkuje. Redakce

Omalované trámy zdobily již zaniklou boudu Prince Jindřicha na hřebenech hor nad Velkým Stavem (1914).

Hamplova bouda mívala sbírku talířů a korbělů. Trofej losa se dochovala v boudě dodnes (1928).

Nejstarší část interiéru zaniklé Liščí boudy měla zdobená kachlová kamna i dřevěné plastiky (1936).

Malovaný nábytek, obrázky, trofeje a talíře bývaly i v boudě Vyhlička na Zahrádkách (1938).

INTERIÉRY HORSKÝCH DOMŮ

Znáte ten příjemný okamžik, kdy při zimní túře nebo po lyžování vejde z mrazu do vytopeného domu. Samotný pocit tepla a bezpečí dělá z návštěvy horské boudy, hospody či restaurace hezký zážitek. Brzy po usednutí ke stolu s hrnkem horkého nápoje oči začnou tékat po přívětivém prostředí a když uvidí zajímavé věci výlet to ještě obohatí. Jedinečných interiérů překvapivě ani po privatizaci horských domů nevzniklo mnoho, často bývá k vidění výzdoba z umělých kytěk a obrázků vystřižených z kalendářů. My se podíváme do pěkných historických i současných domů.

Trofeje mezi talíři

Dobové fotografie interiérů horských bud jsou vzácné, z mnoha tisíc krkonošských pohlednic a snímků, které máme k dispozici, jich jen necelé dvě stovky zachytily dávno zaniklá prostředí. Selské robustní stoly, lavice a židle se srdíčkem v opěradle jen v lepších podnicích nahrazoval lehký sedací nábytek z ohýbaného dřeva značky Thonet. Oblíbené byly napevno zabudované lavice okolo celé jídelny, často vytvářející oddělené kóje. Dominantní kachlová kamna měla nejčastěji zelenou glazuru někdy s jasně žlutými zdobnými prvky. I v lepších horských hotelech je obklopovaly konstrukce pro sušení promoklých oděvů hostů. Samonosné, většinou nablýskané mosazné věšáky a věšákové stěny stály u každé skupiny stolů. Petrolejové a později elektrické lampy zdobila nejen porcelánová a skleněná, ale často i látková stínítka. Slezské řezbářské dílny dodaly od konce 19. století na řadu míst specialitu krkonošských bud - dřevěné lustry s vyřezávanými turistickými, národopisnými, sportovními i loveckými motivy. Kvalitní díla jsou dodnes k vidění na Petrově a Moravské boudě nad Špindlerovým Mlýnem, v Hamplově boudě na severních svazích Sněžky nebo v hotelu Družba v Malé Úpě.

K potřebnému inventáři ve veřejně přístupných domech postupně přibývaly i předměty určené jenom ke koukání. Možná překvapivě nejčastější výzdobou byly keramické, porcelánové a vzácně i cinové talíře. Vedle opravdu starých již dlouho neužívaných kousků převládaly malované a glazované pamětní talíře s texty, erby a obrázky. Boudy a hotely měly zvláštní dřevěné

poličky a úchyty pro vystavení talířů, expozice doplňovaly hrnky, korbely a džbánky. Ruční výroba přímo v regionu umožňovala připravit suvenýr či dárek pro konkrétní příležitost. Vystavené nádoby připomínalo třeba svatbu boudaře, každoroční pouť, návštěvu turistického spolku ze vzdáleného města nebo lyžařské závody. V obyčejných chalupách v rohu roubení bývaly tištěné, vzácněji na skle malované svaté obrázky. Takové se potom objevovaly i v hostincích a v pokojích pro hosty.

Početnou skupinu vystavovaných předmětů tvořily rozličné lovecké trofeje. Paroží, rohy, lebky, kůže a vycpané ptáky jsme našli v celé čtvrtině zachycených dobových interiérů. Nejznámější „hlavou“ Krkonoš je trofej losa z Hamplovy boudy - Strzechy Akademické, která nejméně od dvacátých let zdobí hlavní restauraci. Častější jelení paroží bylo upevněné na vyřezávaných dřevěných hlavách nebo štítcích s krasopisně uvedeným místem lovu, jménem šťastného střelce a někdy i váhou složeného kusu. Vedle běžných srnčích parůžků byly třeba na Liščí boudě trofeje alpských kamzíků a hlavní sál České boudy na Sněžce před sto lety zdobily dokonce rohy velké africké antilopy. Z vycpanin hosté viděli hlavně tetřeva hlušce, většinou tokačičko na zavěšené větvi, ale i různé dravce, sojku a dokonce datla. Kuriozitou hostince pod Silbersteinem nedaleko Mladých Buků byla kapela sestavená z vycpaných veverek. Lovecké motivy se objevovaly i na vystavených obrazech, ale nejčastěji visely naivní malby od hostů, kteří zachytili navštívenou boudu a dílo potom věnovali majiteli. Jen někteří boudaři interiér vyzdobili originály od osvědčených regionálních malířů. Před osmdesátí lety si boudaři oblíbili třeba grafiku s krkonošskými motivy od Friedricha Iwana nebo Ericha Fuchse ze Slezska i olejové obrazy Friedricha Hartmanna z Dolního Dvora. Krkonošské motivy se objevovaly i přímo na dřevěných nebo omítaných stěnách. Profesionálně provedené figurální a květinové obrazy mívaly interiery Varty, Davidovy či Bradlerovy boudy v Sedmidolí. Sami boudaři nebo lakýrníci a písmomalíři malovali jednoduché rostlinné a horské motivy i různé texty na dřevěné trámy, stěny, dveře i nábytek. V České boudě na Sněžce všechny pokoje ve volných chvílích postupně omaloval květinami a ptáčky příležitostný truhlář a domovník.

Mezi nejpozoruhodnější prvky interiérů patří osobní památky připomínající významné události v životě majitelů, návštěvy zajímavých hostů, fotografie personálu, jídelní lístky, programy a plakáty vydané ke slavnostním příležitostem. Bývali tu lyžařské ceny a diplomy, vysloužilé předměty, které užívali horalé a vše další, co v boudě, hostinci či hotelu nakupil čas a pozorní provozovatelé. Právě takové památky byly při zestátnění majetků v roce 1945 a také po roce 1948 zničeny mezi prvními. Ostatní předměty se ztratily až později, mnoho autentického se z původních interiérů do roku 1989 nedochovalo. Teď záleží na přístupu a citu nových majitelů, jak naloží s dochovanými zbytky starého inventáře a hlavně zda najdou chuť i trochu odvahy veřejně přístupné interiéry znovu zaplnit zajímavými věcmi, abychom měli zase co pozorovat.

Betlém i čarodějnice

Nejpůvodnější interiér horské hospody najdete v Peci pod Sněžkou na Jeleních loukách. Hlavní velkou místnost obíhají i s užívanými kachlovými kamny prosté lavice, popisky na štítcích pod jelením parožím ukazují na původ z maršovského czerinského zámku. Ještě útulnější je místnost s výčepem, prastarými židlemi a stoly, velkým obrazem jelena od lidového tvůrce a s nejméně sto let starým závěsným skříňkovým Betlémem. Postupně zaplňování interiéru pamatujeme z osmdesátých let v bufetu Kolínské boudy. Dvěma provozovatelkám se říkalo súvy a ony začaly sbírat různá provedení sov. Než před celkovou opravou boudy končily, měly nejméně dvě stovky vycpaných, dřevěných, kamenných, hliněných, látkových a ještě jiných sov. Dnešní inventář Kolínské boudy na několika místech připomíná historii založení oblíbené zastávky běžkařů kolínským odborem Klubu československých turistů v roce 1927. K vidění je i pamětní deska zhotovená k otevření boudy, přitom nechybělo mnoho a skončila ve sběru. Hajný Josef Tylš se náhodou svezl nákladním autem odvážejícím vybouraný materiál z přestavby Kolínské boudy v devadesátých letech a uviděl desku z barevných kovů v kabině. Řidič ji měl připravenou pro recyklaci ve sběrných surovinách. Hajný neváhal a desku vykoupil a po dokončení rekonstrukce ji vrátil na Kolínskou boudu. Snad z oba-

vy před další ztrátou je v restauraci zavěšená vysoko u stropu. Podobná spontánní sbírka jako „U dvou súv“ vznikla v horském hostinci Růžohorky. Kuchař Jiří Veselý z dlouhé chvíle na odlehlém místě vysoko nad Pecí pod Sněžkou vyrobil čarodějnicí a zavěsil ji na stropní trám v restauraci. Pravidelní hosté pak začali vozit různé baby na košťatech, ubytované školy je vyráběly přímo v boudě. Dnes je z obměňované sbírky vystaveno přes 140 čarodějnic, jedna přilétla až od Severního moře.

Známe většinu pro veřejnost přístupných prostor v Peci pod Sněžkou. Proto víme, že nejhezčí živou rostlinou je citrusovník ve vstupní hale restaurace hotelu Jana, sbírku dýmek vystavují v restauraci boudy Máma v Růžovém dole, nejzajímavější provedení jídelního lístku formou novin zavěšených v ratanovém rámu najdete v hotelu Děvín na Velké Pláni. V bufetu lanovky na vrcholu Sněžky srovnáte estetické působení jedné velké dobové fotografie zachycující skupinu nosičů na Sněžku ve dvacátých letech se stejně velkými informačními panely s menšími dobovými snímky. Pravá fotka působí lépe, i když nás méně poučuje. Velmi zajímavý je interiér roubeného dřevěného domu z roku 1928, kde je vyhlášená restaurace Enzian na hlavní ulici v Peci. Nápadité a kvalitní truhlářské prvky rozdělují prostor do několika částí, příjemné prostředí přirozeně doplňují vystavené přírodní, soubor keramiky z Boleslawie, fotografie z historie domu, dobové zbraně i střelecký štít a především s kuchyní související předměty, jako staré mlýnky, máselníčky, zásobníky na suroviny, hmoždíře i dobové talíře. Součástí výzdoby je i sbírka kravských zvonců z různých evropských pohoří.

V pomyslné soutěži o nejhezčí přístupný interiér v horském městě Pec pod Sněžkou by v redakci Veselého výletu zvítězila restaurace v boudě Amor na Chaloupkách v Zeleném dole. Zaujala nás vyváženost mezi praktickým vybavením původního roubeného domu s vystavenými předměty a fotografiemi. Zajímavé jsou snímky rodiny někdejšího majitele Josefa Mohorna a jejich hostů nalezené při rekonstrukci domu, stejně jako stylizované fotografie rodiny současného boudaře Luboše Č. Zemana. O dobrém duchu místa vypovídají i dokumenty z akcí zde konaných.

Fotografii z Hospody Na Peci z dvacátých let zaranžovali nejspíš při pouti. Jména hostů na tabuli se zápisem o jejich konzumaci jsou uvedena v nářečí s různými přívlasky. Poznáme, že Dixla da Sportmann (sportovec Dix) už zaplatil, Tonno Bäckla mlt dem Mädlä (pekař Antonín s holkou) si dali dva panáky, osm piv je zaznamenáno u starosty vesnice, mlynář Sturm ze Starého mlýna měl pět křížků, tedy kořalek, stavitel Capolago tři piva. Dvaatřicet korun zaplatil za pět piv a tři kořalky na prvním řádku uvedený „Jeschke aus'tu nachbardorf“. To může být fotograf Josef Jeschke ze sousední vesnice Svobody nad Úpou, který scénku nejspíš také zachytil. Ve skutečné hospodě by hosté jistě neseděli kolem sudu a vystavené i užívané sváteční korbele i štamprlata by nestály na prastaré malované truhle určené k ukládání šatstva.

ZTRACENÝ MEDVĚD

Nejzajímavějším předmětem východních Krkonoš býval do roku 1947 obraz připevněný na roubení v Hospodě Na Peci. Olejová malba zachycovala „uloveného medvěda z Riesenhaiinu v Petzeru v roce 1804“. Pamětníci si nemohou vzpomenout, zda byl medvěd vyvedený jako živý nebo coby skolená šelma. Oficiálně posledním uloveným medvědem na české straně hor je ten ze Sedmidolí, zastřelený vrchlabským panstvem 16. září 1726. Je vymalovaný na nástěnné malbě ve vstupní hale vrchlabského zámku. Na severní slezské straně hor je u posledního uloveného medvěda připsán rok 1770. Proto je obrazová zpráva o lovu z polesí „Obří les“ směřovaná jen kousek od Velké Pláně trochu podezřelá. Obraz mohl více než divokou šelmu připomínat recesi, nadsázku nebo „ulovení“ ochočeného medvěda doprovázejícího potulné kejklíře. V prvním vydání Veselého výletu jsme zveřejnili fotografii cikánské rodiny z konce 19. století předvádějící medvěda před Hospodou Na Peci. Přesto v redakci považujeme obraz „posledního“ medvěda Krkonoš spolu se zatím neobjeveným vyobrazením Vasovy boudy ve Lvím dole za dva nejhledanější dokumenty z novodobé historie kraje pod Sněžkou. Při pátrání po obrazu medvěda jsme zjistili, že jej z hospody odnesl v létě 1947 entomolog Jaroslav Tykač do své chalupy čp. 110 v Obřím dole. Při vynuceném stěhování z dnešní boudy Yetice v roce 1950 medvěda věnoval trutnovskému profesorovi Horákovi, který obraz předal „nějakému mysliveckému spolku“ v Trutnově. Podle výpovědi jednoho lesníka se později předseda myslivců i s obrazem medvěda z Riesenhaiinu odstěhoval do Karlových Varů. Tam se, alespoň prozatím, stopa huňáče ztrácí.

V Hospodě Na Peci dlouho visela nad stolem štamgasťů vpravo od hlavních dveří reprodukce obrazu Josefa Lady

Rvačka v hospodě z roku 1943. Na jeho zadní stranu se postupně podepsalo snad padesát lidí z personálu, který se tu v průběhu let vystřídal. V sedmdesátých letech minulého století normalizátoři naplánovali demolici téměř stovky domů v centru Pece pod Sněžkou včetně nejstarší funkční hospody Krkonoš založené už před rokem 1644. Když Hospodu Na Peci v roce 1988 uzavřeli, odvezl obraz s podpisy poslední výčepní Milan Ševčuk někam na Moravu. Revoluce v listopadu 1989 zabránila zničení hospody s autentickým roubením z roku 1793 a noví majitelé Jana a Jirka Šolcovi po znovuoctvení na Silvestra 1992 pověsili nad stůl štamgasťů novou reprodukcí. Později získali ještě jinou vzácnou památku. Olejová malba na plátně ukazuje Hospodu Na Peci s okolím před rokem 1830. Asi nejstarší známé vyobrazení Pece je z doby před otevřením hutě na tavbu arseniku. V místě dnešní kapličky zachycuje jen jednoduchou zvonici. Prostředí hostince starému obrazu nesvědčilo, od roku 1999 je v lokále vystavená jeho mírně zvětšená kopie provedená akademickým malířem Vladimírem Soukupem. Jana Šolcová pochází z rodiny horalů Bergerů z Richterových bud. Proto věřte, že všechny tři dřevěné krosny s různým tvarem, co visí na roubení v Hospodě Na Peci, přenesly mezi Peci a Richterovými boudami mnoho tun nákladů. Na té velké s plošinou nad hlavou horalé nosili objemné náklady, nejčastěji seno. Na židličkovou krosnu upínali konev s mlékem nebo jen osobní věci v plátěném pytlí. Nejběžnější plochá žebříková krosna sloužila pro vynášku těžkých břemen, jako bylo palivové dřevo či stavební materiál. Na takových nosili stokilové náklady nosiči na Sněžku a na takové si přivazovali zboží někdejší pašeráci. Vydělané zlatky, florinty, marky i koruny někteří propili ve stejné hospodě, do které můžete zajít i vy.

LYŽAŘSKÝ AREÁL SKI PEC

LYŽAŘSKÝM VLAKEM DO PECE POD SNĚŽKOU

Cestování vlakem na hory má své kouzlo a tradice lyžařských vlaků sahá do zlatých let První republiky nebo do poválečného období, kdy do horských středisek vyrážely organizované skupiny lyžařů. Protože krkonošské železniční tratě končí v podhůří, navazovaly na lyžařské vlaky autobusy ČSD. Takové spojení před třemi lety obnovilo partnerství Českých drah a lyžařského areálu Ski Pec. Od vlaků z Trutnova lyžaři cestující s ČD pohodlně pokračují návazným bezplatným skibusem přímo k dolní stanici vleků na Javoru v Peci pod Sněžkou.

Veselé výletní vlaky již před osmdesáti lety

Vše začalo v roce 1927, kdy ředitelství státních drah v Praze zavedlo „výletní vlaky“. Hlavním impulsem byl „...pravý převrat v názorech obyvatelstva velkých i jen větších měst na cestování na zotavenou na neděle a svátky v létě i v zimě“. Ten rok uspořádalo ředitelství státních drah Praha třináct výletních vlaků „se zaopatřením a doprovodem“. O deset let později jich bylo o stovku více. Nejčastěji vedly výletní vlaky do Krkonoš, kam se za prvních deset let provozu vypravilo 93 vlaků, do Vysokých Tater 61, oblíbená byla i Podkarpatská Rus. Celkem za první desetiletí využili turisté téměř pět stovek výletních vlaků ČSD. Sportovní vyžití cestujících z výletních vlaků doplňovala další zábava: „Družný společenský život účastníků jest zpestřen vlastními sportovními závody i veselými večery“. Evropskou novinkou byl na konci 30. let taneční vůz ČSD upravený ze sanitního čtyřosového vozu a zařazovaný i do lyžařských rychlovlaků. Zabudovaná hudební aparatura, stabilita vozu a prostor umožnily tanec a zpříjemnily turistům a lyžařům večerní a noční cestování do hor.

Ve východních Krkonoších lyžařské vlaky končily ve Svobodě nad Úpou, odkud lyžaři měli zajištěný další přesun do hor: „Mimo to cestujícím lyžařského vlaku vydávají se na stanici Praha-Wilsonovo nádraží kombinované jízdenky na jízdu autobusem mezi stanicí Svoboda nad Úpou – Janské Lázně a Janskými Láznemi a po lanovce za 19 Kč při jízdě nahoru a za 12,90 Kč při jízdě dolů, včetně poplatků za lyže nebo sánky“. Tolik z nabídky „Cestovní příručky ČSD“ pro lyžařskou sezónu 1935 - 1936. V roce 2006 zavedly ČD ve spolupráci s areálem Ski Pec zkušební provoz skivlaků s návazným skibusem a obnovily tak mnohaletou tradici.

Vlakem do Pece v roce 2008

Přestože lyžařský areál Ski Pec nemá přímé spojení se železnici, umožňuje spolupráce s Českými drahami lyžařům pohodlnou cestu z Hradce Králové do Pece. O víkendech se dostanete z hlavního nádraží v Hradci Králové v 7 hodin spěšným vlakem Sp 1780 na trutnovské hlavní nádraží a odtud zdarma návazným skibusem bez zastávek za půl hodiny k vlečkám na Javoru. Z Hradce Králové jste s Českými drahami za 2 hodiny a 10 minut na sjezdovce v Krkonoších. Cena zpáteční slevy činí u jízdenky z Hradce Králové do Trutnova 164 Kč, cesta jedním směrem vás vyjde na pouhých 82 Kč. Nazpět se můžete vydat rychlíkem R 656 s odjezdem z Trutnova v 16.40. K tomuto rychlíku odjedete skibusem v 15.50 od Javoru. Návazný skibus SKI Pec je určen pouze pro cestující Českých drah a jezdí od 5. ledna do 30. března 2008 od vybraných spojů ČD vždy v sobotu a v neděli. Přeprava lyží, snowboardů, bobů a sáněk je zdarma jak ve vlaku, tak i v návazném skibusu. Blíže informace najdete na www.cd.cz/skivlaky nebo přímo ve stanicích ČD.

Aleš Kučera, s využitím podkladů Petra Štěpánka

1 Javor I - samoobslužný vlek s unašeči pro 2 lyžaře, délka 1019 m, převýšení 246 m, kapacita 1060 osob/hod., středně náročná sjezdovka

2 Javor II - samoobslužný vlek s unašeči pro 2 lyžaře, kap. 1060 os., večerní lyžování

3 Hnědý Vrch - čtyřsedačková lanovka, délka 1200 m, převýšení 315 m, kap. 1370 os., středně náročná a nová náročná sjezdovka

4 Vysoký Svah (Smrk) - samoobslužný vlek s unašeči pro 2 lyžaře, délka 812 m, převýšení 150 m, kap. 1000 os., snadná sjezdovka

5 Zahrádky I - vlek s obsluhou, unašeče pro 2 lyžaře, délka 895 m, převýšení 225 m, kap. 1000 os., středně náročná sjezdovka

6 Zahrádky II - samoobslužný vlek s unašeči pro 2 lyžaře, délka 490 m, převýšení 105 m, kap. 1060 os., středně náročná sjezdovka

7 Klondike - samoobslužný vlek s teleskopickými unašeči pro 1 lyžaře, délka 360 m, převýšení 60 m, kap. 900 os., snadná sjezdovka

8 Zahrádky III (U lesa) - samoobslužný vlek s teleskopickými unašeči pro 1 lyžaře, délka 350 m, převýšení 60 m, kap. 560 os., snadná sjezdovka, večerní lyžování

9 Na muldě - samoobslužný vlek s teleskopickými unašeči pro 1 lyžaře, délka 550 m, převýšení 100 m, kapacita 800 os., středně náročná sjezdovka, snowpark pro snowboardisty

10 ESO - samoobslužný vlek s teleskopickými unašeči pro 1 lyžaře, délka 320 m, převýšení 115 m, kapacita 620 os., středně náročná sjezdovka, večerní lyžování

	Hlavní sezóna 25. 12. 2007 - 30. 3. 2008		Mimo sezóna 1. 11. 2007 - 23. 12. 2007 31. 3. 2008 - 20. 4. 2008	
	dospělí	děti	dospělí	děti
1 jízda	40			
1 jízda LD Hnědý vrch	70			
dopoledne 9.00 - 13.00 h.	430	270	360	230
od 11.00 hod.	480	300	390	240
od 12.00 hod.	400	250	330	200
od 13.00 hod.	380	230	300	190
1 den	590	380	480	310
2 dny	1090	590	930	500
3 dny	1590	840	1350	710
4 dny	2050	1090	1750	930
5 dnů	2450	1290	2070	1110
6 dnů	2850	1500	2400	1290
7 dnů	2950	1580	2550	1360
5 ze 6	2500	1310	2100	1120
5 ze 7	2550	1330	2130	1150
sezóna bez več. lyžování	7000	5000	7000	5000
sezóna s več. lyžováním	9000			
1 den senioři (nad 70 let)	100			
večerní lyžování Javor 17.00/17.30 - 21.00 hod.	250			
vlek Javor - 1 den	450			
večerní lyžování Zahrádky III, Eso, večer do 21.00 hod.	150			

DVACET KANÓNŮ NA HNĚDÉM VRCHU

Mnoho let byla sjezdovka Hnědý Vrch, které se podle původního německého jména Braunberg lidově říká Bramberk, nejzajímavějším terénem pro sjezdové lyžování ve východních Krkonoších. Z nadmořské výšky 1215 metrů trať padá o 315 m níže do 900 metrů nad mořem. Kvůli jižní expozici i přes nejvyšší polohu v celém údolí sjezdovka trpěla ve slabých zimách na několika exponovaných místech rychlým odtáváním sněhu. Od Vánoc 2003 je na Hnědém Vrchu čtyřmístná sedačková lanovka, ale teprve od letošní zimy je opět jedním z nejlepších lyžařských svahů v Krkonoších. Výrazné vylepšení přinesl dokonalý zasněžovací systém s dvaceti nejmodernějšími sněžnými děly a pěti sprchami. Osmnáct děl je umístěno ve výšce na speciálních věžích, které prodlužují dobu, po kterou kapička padá k zemi a mění se na snih. Takové řešení pomáhá spouštění zasněžování při vyšší teplotě vzduchu, než když děla stojí na zemi. Zároveň se lépe usměňuje dopad umělého sněhu na konkrétní místa sjezdovky. Předpokladem zasněžování Hnědého Vrchu, od příští zimy i zbylých částí Vysokého Svahu a horních Zahrádek, bylo přivedení vody z kilometr vzdáleného Zeleného potoka. Ten má po celou zimu dostatečný průtok a průměrně o jeden a půl stupně studenější vodu. To také vylepšuje podmínky zasněžování. Navíc je voda přitékající ze Zeleného dolu úplně čistá a usnadňuje filtraci před vstřikováním do trysek děl o průměru 300 mikronů.

Sjezdovka Hnědý Vrch je vybavená sněžnými děly značky Lenko. Roční produkce švédské firmy byla v několika posledních letech kolem 350 strojů, ovšem po loňské velmi teplé zimě v celé Evropě si lyžařská střediska objednala 800 kusů. I přes včasné zadání ze Ski Pec čekal areál netrpělivě na dvacet nových děl, které doputovaly přímo ze Švédska opravdu na poslední chvíli. Instalace několika strojů na vysoké věže probíhala až po zahájení provozu 17. listopadu 2007. O všechny „kanóny“, jak v hantýrce zasněžovacím strojům říká jejich obsluha, se stará pět lidí. Automatika každého děla sama vyhodnocuje vlhkost, teplotu vzduchu i přiváděné vody a podle toho upravuje tlak v tryskách. Naprogramováním se vyrábí třeba těžký základový snih vhodný pro začátek zasněžování nebo prašan pro pěkné březnové lyžování.

Sjezdovka Hnědý Vrch má nyní výborné parametry. V horní polovině je vedle původní středně náročné „červené“ sjezdovky od předloňska přímá, první náročná „černá“ sjezdovka ve východních Krkonoších. Její sklon přesahuje 45 stupňů a rolna ji každý večer upravuje s pomocí navijáku. Od místa spojení černé a červené sjezdovky se trať rozšiřuje na

pětašedesát metrů a má zasněžovací děla po obou stranách. Spád i šířka celé sjezdovky umožňuje náročným lyžařům ostrou sportovní jízdu. Lokalita Hnědý Vrch má i překrásnou kulisu s výhledy na Sněžku, Světlou a Černou horu i daleko do kraje. Kapacita čtyřsedačkové lanovky se po instalaci rozjezdového pohyblivého pásu a posílení pohodlné jednotky zvedla na 1460 lyžařů za hodinu. Snadné nastupování vyhovuje i běžkařům, kteří tudy rádi nastupují na hřebenové túry přes Liščí horu nebo na Krkonošskou lyžařskou cestu u Lesní boudy. Nový je také široký odjezd z Hnědého Vrchu na spojovací lyžařskou cestu k Javoru, která má vlastní zasněžování. Uprostřed této cesty je nová vysokotlaká čerpací stanice pro tlakování jednotlivých větví rozvodu zasněžovací vody. Už první dny letošní sezóny ukázaly, jak důležitá je v době klimatických změn výroba technického sněhu. Přestože na okolních stránkách pod nadmořskou výškou 900 metrů leží jen slabá vrstva přírodního sněhu, všechny sjezdovky lyžařského areálu Ski Pec jsou v celé délce velmi dobře vysněžené. Úpravu všech tratí a spojovacích cest v areálu zajišťují čtyři velké a jedna menší sněžná rolna. Každý stroj po uzavření sjezdovky pracuje šest hodin, aby ráno v devět byly tratě řádně připravené. Při vydatném sněžení se úprava sjezdovek a stop lyžařských vleků opakuje ještě před otevřením.

Kvůli bezpečnosti lyžařů je denně v době od 8 do 18 hodin uzavřena pro sněžné skútry, rolby i auta přímá cesta od serpentiny „Farinky“ k dolní stanici lyžařských vleků Zahrádky a Vysoký Svah. Z dalších novinek je na závodní sjezdovce Javor II. rozvod i domek časomíry s velkou obrazovkou pro výsledky v době závodů a s obrázky z areálu při běžném provozu. Zcela novou technologii má vlek Zahrádky III. - U lesa s večerním lyžováním.

Lyžařský areál Ski Pec a.s. patří mezi nejlepší lyžařské sjezdové terény v České republice. Různé náročné a dlouhé sjezdovky jsou před každodenním provozem perfektně upraveny čtyřmi moderními rolnami. Nadmořská výška tratí v areálu je v rozsahu 830 až 1215 metrů. Všechna místa v nižších polohách jsou vybavena zasněžovacími zařízeními. V lyžařském areálu je odbavovací systém, který umožňuje volbu různých druhů jízdenek a zároveň lyžování na kterémkoli zdejších vleku. Pronajmout si můžete bezdotykovou čipovou kartu, kterou jen přiložíte ke čtecímu zařízení a podle potřeb ji v průběhu zimy dobijíte. Pozor, jízdenky koupíte jen u dolní stanice vleků Zahrádky a Javor, kde zaplatíte i běžně užívanými platebními kartami. Chcete-li během pobytu poznat všechna čtyři východokrkonoská lyžařská střediska, kupte si skipas Skiarena Krkonoše, zahrnující vedle Ski Pec také hlavní sjezdovky ve Velké Úpě, v Malé Úpě a v Janských Lázních. Na obou sjezdovkách Javoru je nejlepší a nejdelší osvětlený terén v České republice. Večerní lyžování začíná hodinu po skončení běžného provozu a trvá podle zájmu až do 21 hodin. Na lyžařském vleku Zahrádky III - U lesa je provozní doba nepřetržitá od 9 do 21 hodin. K usnadnění nástupu na celodenní hřebenové túry jede pouze pro běžkaře a pěší každé zimní ráno od 8.00 do 8.15 lanovka na Hnědý Vrch. Ta je v provozu i v letní sezóně, turisty a cyklisty vozi v hodinovém intervalu. Skibusy z Trutnova, Janských Lázní, Velké Úpy a třech dalších míst Pece zajíždějí k dolní stanici vleků Ja-

vor, kromě soboty, kdy kvůli střídání hostů a většímu provozu vozidel končí v centru Pece u autobusového nádraží. V areálu najdete úschovnu zavazadel a lyži, veřejné záchody, skiservis i půjčovnu lyží, lyžařské školy, rychlá občerstvení nebo restaurace. Všechny sjezdovky jsou při provozu vleků pod dohledem Horské služby. Jednodenní lyžaři zaparkují zdarma v době od 7 do 22 hodin na části parkoviště Zelený Potok s kapacitou 200 parkovacích míst. Cena týdenního parkování je v Pecí 600 korun, denní na ostatních parkovištích stojí 120 korun. Aktuální informace o lyžařských podmínkách v Pecí pod Sněžkou získáte nejen prostřednictvím panoramatické kamery na ČT 2 denně od 7.50, ale také na internetových stránkách.

Ski Pec a.s., Pec pod Sněžkou, PSČ 542 21, ředitel František Vamberra, tel. vedení areálu 499 736 375 a 499 736 285, fax 499 736 398, provozní doba 9 - 16 hodin, od 15. 2. 2007 do 16.30, e-mail: info@ski-pec.com, www.skipec.com.

LYŽAŘSKÝ AREÁL SKI PEC V DATECH

1932 – zprovozněn navijákový saňový vlek Mulda pro 20 lyžařů poháněný dvěma benzinovými motory Fiat, **1950** – první navijákový vlek u Jitřenky na Hnědém Vrchu s elektrickým motorem, **1953** – navijákový vlek u Slunečnice na Hnědém Vrchu, **1956** – navijákový vlek u Lucký na Hnědém Vrchu s dieselovým pohonem, kolem **1956** – čtyři navijákové vleky na Velké Pasece a jeden u Kamoru, **1957** – navijákový vlek u Liščí jám s dieselovým pohonem, **1957** – lyžařský vlek Mulda s motorem a převodovkou z ruského tanku se nepodařilo zprovoznit, **1958** – nová sjezdovka a vlek na Zahrádkách, zprovozněn nový vlek Mulda, **1966** – první sjezdovka a vlek na Javoru, **1968** – nový vlek na Zahrádkách, **1970** – první rolna pro úpravu sjezdovek, **1971** – nová sjezdovka a vlek na Hnědém Vrchu, **1974** – nová sjezdovka a vlek na Vysokém Svahu, **1979** – druhá sjezdovka a vlek na Javoru, **1981** – nový vlek na Javoru, **1986** – nová sjezdovka a dva vleky Klondike, **1993** – nový vlek na Hnědém Vrchu, nový vlek Mulda, **1995** – zaveden odbavovací systém SKIDATA s magnetickými kartami, **1997** – nový vlek na Zahrádkách, **1998** – zahájen provoz panoramatické kamery, **1999** – první technic-

ký snih na Javoru, bezplatné skibusy mezi Pecí a Velkou Úpou, **2000** – úprava sjezdovek a nové vleky na Javoru, **2001** – osvětlení sjezdovky Javor, skibusy z Trutnova, Svobody a Maršova, zasněžování spodní části Zahrádek a Vysokého svahu, areálem prochází Krkonošská lyžařská cesta, **2003** – nový vlek Zahrádky II., **2004** – čtyřsedačková lanovka na Hnědém Vrchu, nový vlek na Vysokém Svahu, **2005** – zavedení čipových karet, rozšíření sjezdovky Zahrádky, vzniká Skiarena Krkonoše se společnou jízdenkou a skibusy mezi Janskými Lázněmi a Pecí, **2006** první závod FIS světového poháru ve skicrossu na Javoru, zahájen letní provoz lanovky na Hnědém Vrchu, **2007** – nová černá sjezdovka na Hnědém Vrchu, nový vlek na Klondiku, parkování jednodenních hostů je na parkovišti Zelený Potok zdarma, **2008** – zasněžování sjezdovky Hnědý Vrch.

SKIBUS - ZDARMA

TRASA PEC POD SNĚŽKOU - JANSKÉ LÁZNĚ

Pec pod Sněžkou (Javor)	8.15	9.00	9.45	10.30	12.30	14.00	15.45	16.30
Velká Úpa (náměstí)	8.25	9.10	9.55	10.40	12.40	14.10	15.55	16.40
Velká Úpa (Alamo)	8.28	9.13	9.58	10.43	12.43	14.13	15.58	16.43
Křižovatka (hospoda)	8.32	9.17	10.02	10.47	12.47	14.17	16.02	16.47
Temný Důl (Veselý výlet)	8.36	9.21	10.06	10.51	12.51	14.21	16.06	16.51
Horní Maršov (most)	8.40	9.25	10.10	10.55	12.55	14.25	16.10	16.55
Maršov 1 (Prom)	8.45	9.30	10.15	11.00	13.00	14.30	16.15	17.00
Janské Lázně (Lesní dům)	8.50	9.35	10.20	11.05	13.05	14.35	16.20	17.05
Janské Lázně (Lanovka)	8.55	9.40	10.25	11.10	13.10	14.40	16.25	17.10

TRASA JANSKÉ LÁZNĚ - PEC POD SNĚŽKOU

Janské Lázně (Lanovka)	8.15	9.00	9.45	10.30	12.30	14.00	15.45	16.30
Janské Lázně (Lesní dům)	8.20	9.05	9.50	10.35	12.35	14.10	15.55	16.40
Maršov 1 (Prom)	8.25	9.10	9.55	10.40	12.40	14.13	15.58	16.43
Horní Maršov (most)	8.30	9.15	10.00	10.45	12.45	14.17	16.02	16.47
Temný Důl (Veselý výlet)	8.34	9.19	10.04	10.49	12.49	14.21	16.06	16.51
Křižovatka (hospoda)	8.38	9.23	10.08	10.53	12.53	14.25	16.10	16.55
Velká Úpa (Alamo)	8.42	9.27	10.12	10.57	12.57	14.30	16.15	17.00
Velká Úpa (náměstí)	8.45	9.30	10.15	11.00	13.00	14.35	16.20	17.05
Pec pod Sněžkou (Javor)	8.55	9.40	10.25	11.10	13.10	14.40	16.25	17.10

v provozu do 24. 3. 2008

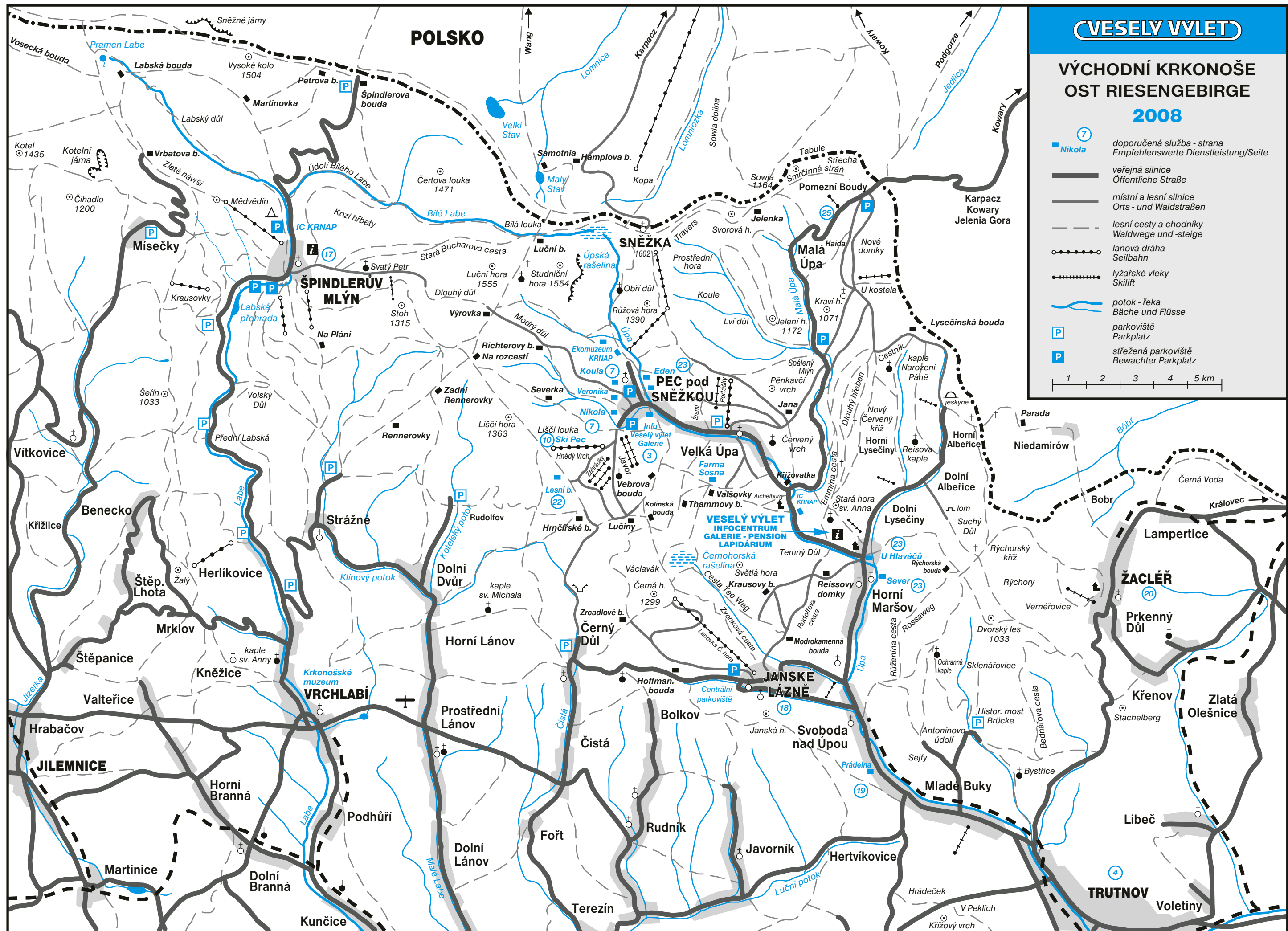
690910 Trutnov-Svoboda n.Úpou-Dolní Malá Úpa-Pec p.Sněžkou-Pec p.Sněžkou,JAVOR

Platí od 25.12.2007 do 24.3.2008

Převahu zajišťuje : OSNADO spol. s r.o., Nádražní 501, Svoboda n.Úpou, tel.499404778,499404788,informace 499736380,499811286, fax 499404785, http://www.osnado.cz
Linka v režimu zvláštní vnitrostátní linkové dopravy.

km	Tč	1	3	5	7	9	11	13	17	19	21	23	25	27	29	31
0	1 od	Trutnov,Horská,aut.nádr.	...	8.00	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	16.15
1	2	Trutnov,Hor.Staré Město Zel.louka	...	8.05	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	16.20
4	17	Malá Buky,žel.st.	...	8.10	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	16.25
13	18	Svoboda n.Úpou,aut.st.	...	8.15	...	...	10.00	...	...	...	...	...	...	...	...	16.30 17.30
12	19	Svoboda n.Úpou,Maršov I	...	8.18	...	...	10.03	...	...	...	...	...	...	...	...	16.30 17.31
13	20	Svoboda n.Úpou,Maršov II	...	8.20	...	...	10.05	...	...	...	...	...	...	...	...	16.32 17.32
15	21	Horní Maršov,Maršov III	...	8.22	...	...	10.07	...	...	...	...	...	...	...	...	16.34 17.34
15	22	Horní Maršov,most	...	8.25	...	...	10.10	...	...	14.10	...	...	...	...	...	16.35 17.35
16	23	Horní Maršov,Temný Důl,Veselý výlet	...	8.30	...	...	10.15	...	...	14.15	...	...	...	...	...	16.40 17.40
17	24	Horní Maršov,Temný Důl,záv.	...	8.31	...	...	10.18	...	...	14.18	...	...	...	...	...	16.41 17.41
17	0	Dolní Malá Úpa,Spálený Mlýn	...	...	9.00	...	...	...	12.30	...	...	...	15.30	...	...	...
17	1	Dolní Malá Úpa,most	...	...	9.02	...	...	...	12.32	...	...	...	15.32	...	...	...
18	2	Pec p.Sněžkou,Velká Úpa,Křiž.Malá Úpa	...	...	9.05	...	...	...	12.35	...	...	...	15.35	...	...	...
19	3	Pec p.Sněžkou,odb.Malá Úpa	...	...	...	...	...	...	...	...	14.17	...	...	16.42 17.42	...	...
19	6	Pec p.Sněžkou,Velká Úpa,Vavřincův Důl	...	...	9.10	...	...	10.17	...	...	14.20	...	...	15.40 16.45 17.45	...	...
20	7	Pec p.Sněžkou,Velká Úpa,Barrandov	...	...	9.13	...	...	10.25	...	...	14.23	...	...	15.43 16.48 17.48	...	...
21	8	Pec p.Sněžkou,Velká Úpa,nám.	...	8.30	9.45	9.10	9.15	9.45	10.30	10.40	12.45	13.30	14.30	14.45	15.45	16.50 17.50 19.15
22	9	Pec p.Sněžkou,Velká Úpa,Tetřev	...	8.35	9.50	9.15	9.20	9.50	10.35	10.45	12.50	13.35	14.35	14.50	15.50	16.55 17.55 19.20
24	11	Pec p.Sněžkou,aut.st.	...	8.38	9.53	9.18	9.23	9.53	10.38	10.48	12.53	13.38	14.38	14.53	15.53	16.58 17.58 19.23
25	12	Pec p.Sněžkou,JAVOR WC	...	8.30	8.55	9.25	9.30	10.00	10.40	10.55	13.00	13.45	14.45	15.00	16.00	17.00 18.00 19.30

opačný smér			2	4	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34		
km	Tč		9.00	9.30	10.00	10.40	11.00	11.45	13.00	13.45	14.15	14.45	15.00	15.30	16.00	16.30	16.55	17.00	17.15	19.00	21.30
0	0 20 od	Pec p. Sněžkou,JAVOR WC	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
1	1 19	Pec p. Sněžkou,aut.st.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
3	3 18	Pec p. Sněžkou,Velká Úpa,Tetřev	9.05	9.35	10.05	10.45	11.05	11.50	13.05	13.50	14.20	14.50	15.05	15.35	16.05	16.35	16.40	17.05	17.20	19.05	21.35
4	4 17	Pec p. Sněžkou,Velká Úpa,nám.	9.10	9.40	10.15	10.55	11.15	12.00	13.10	14.00	14.30	15.00	15.15	15.45	16.15	16.40	16.45	17.20	17.35	19.15	21.40
5	5 16	Pec p. Sněžkou,Velká Úpa,Barrandov	...	9.42	...	10.52	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
6	6 15	Pec p. Sněžkou,Velká Úpa,Vavřincův Důl	...	9.45	...	10.53	...	...	...	...	...	...	15.13	15.45	16.45	16.50	17.15	...	...	...	21.42
7	7 14	Pec p. Sněžkou,odb. Malá Úpa	...	9.47	...	...	...	...	13.17	...	...	...	15.15	15.47	16.47	16.52	17.17	...	...	...	21.45
12	12 11	Dolní Malá Úpa,most	...	...	...	10.55	...	...	...	...	...	...	15.16	15.48	...	...	...	...	...	...	...
12	11	Dolní Malá Úpa,Spálený Mlýn	...	...	...	11.05	...	...	...	...	...	...	15.25	15.49	...	...	...	...	...	...	...
8	8 10	Horní Maršov,Temný Důl,záv.	...	9.49	...	...	...	...	13.19	...	...	...	...	15.49	16.49	16.54	17.19	...	...	...	21.49
9	9	Horní Maršov,Temný Důl,Veselý výlet	...	9.51	...	...	...	...	13.21	...	...	...	...	15.51	16.51	16.56	17.21	...	...	...	21.51
10	8	Horní Maršov,most	...	9.53	...	...	...	...	13.23	...	...	...	...	15.53	16.53	16.58	17.23	...	...	...	21.53
10	7	Horní Maršov,Maršov III	...	9.54	...	...	...	...	...	...	...	...	...	15.54	16.54	16.59	...	...	...	...	21.55
12	6	Svoboda n.Úpou,Maršov I	...	9.55	...	...	...	...	...	...	...	...	...	15.56	16.58	17.01	...	...	...	...	21.58
13	5	Svoboda n.Úpou,aut.st.	...	9.58	...	...	...	...	...	...	...	...	...	15.58	16.59	17.02	...	...	...	...	21.61
14	4	Svoboda n.Úpou,aut.st.	...	10.00	...	...	...	...	...	...	...	...	...	16.00	17.00	17.05	...	...	...	...	21.60
17	3	Malá Buky,žel.st.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	17.10	...	...	...	...	22.05
22	2	Trutnov,Hor. Staré Město Zel.louka	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	17.15	...	...	...	...	22.10
25	1 př	Trutnov,Horská,	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

VESELY VÝLET

VÝCHODNÍ KRKONOŠE OST RIESENGBIRGE

2008

- Nikola** doporučená služba - strana
Empfehlenswerte Dienstleistung/Seite
 - veřejná silnice
Öffentliche Straße
 - místní a lesní silnice
Orts- und Waldstraßen
 - lesní cesty a chodníky
Waldwege und -steige
 - lanová dráha
Seilbahn
 - lyžařské vleky
Ski lift
 - potok - řeka
Bäche und Flüsse
 - parkoviště
Parkplatz
 - střežená parkoviště
Bewachter Parkplatz
- 1 2 3 4 5 km

SVĚTOVÝ POHÁR OPĚT VE SVATÉM PETRU

I díky lyžařským terénům v Krkonoších je Česká republika světovou velmocí v lyžování. Jízda na lyžích a snowboardu je nejčastěji provozovaný sport v Česku. V alpské, skandinávské, sibiřské a americké konkurenci máme v běhu na lyžích olympijskou vítězku Kateřinu Neumanovou a v době vzniku tohoto článku vedoucího běžce světového poháru Lukáše Bauera. Oba dva i další běžce jsme několikrát viděli závodit na tratích v okolí Míseček nad Špindlerovým Mlýnem. Stále pamatujeme na olympijské vítězství akrobata Aleše Valenty, při dobré náladě skáčou daleko i naši skokani, mistrem světa ve skicrossu je Tomáš Kraus, do absolutní světové špičky patří biatlonista Michal Šlesinger stejně jako freestylekta Nikola Sudová. Přes všechny olympijské a pohárové úspěchy je v mých očích největší lyžařskou hvězdou Šárka Záhrobská, protože se vloni 16. února ve švédském Aare stala mistryní světa ve slalomu. A jízda na sjezdových lyžích s krátkými oblouky se věnuje většina lyžařů na světě. Z nich je mezi ženami mistryní Šárka Záhrobská. Začala lyžovat na svazích Benecka v Krkonoších, kde se přímo v horské chalupě narodila, často trénovala ve Špindlerově Mlýně. Při sledování nočního druhého kola mistrovského slalomu jsem si uvědomil, že takový sjezdařský úspěch se nám nikdy předtím nepovedl. Po projetí cíle s náskokem jedenácti setin před druhou Marlies Schildovou z Rakouska a třetí domácí favoritkou Anjou Pärsonovou jsem byl dojatý. Vybavilo se mi úsilí českých lyžařů, kteří se od prvního světového šampionátu v roce 1931 snažili zvítězit a teprve Šárka Záhrobská získala medaili v podobě zlaté sněhové vločky.

S úspěchy závodníků souvisí i pořádání vrcholných světových soutěží. Už jsme si zvykli na mistrovské závody skokanů v Harrachově, běžecské světové poháry na Moravě a těšíme se na mistrovství světa v klasickém lyžování za rok v Liberci. Ovšem pořádání závodů světového poháru ve sjezdovém lyžování bylo dlouho pro Česko nesplněným snem. Teprve technické vylepšení závodní tratě č. 1 v České republice „Černé“ sjezdovky a celého lyžařského areálu Svatý Petr ve Špindlerově Mlýně umožnilo přivést světový pohár ve slalomu a obřím slalomu žen do Krkonoš.

Pomohlo i aktivní působení někdejšího skvělého slalomáře a současného starosty Špindlerova Mlýna Bohumíra Zemana ve světové lyžařské organizaci FIS. První závody světového poháru se hodně

povedly i zásluhou hlavního organizátora Ski klubu Špindl ve dnech 21. a 22. prosince 2005. Přijela absolutní světová špička, obří slalom vyhrála tehdy skvělá Chorvatka Janica Kostelicová, ve slalomu byla druhá za Anjou Pärsonovou. Marlies Schildová byla ve Špindlu dvakrát třetí. Velmi dobrý dojem ze závodů podpořilo jasné nebe a spousta suchého sněhu. Šárka Záhrobská se při prvním startu sjezdového světového poháru v domácím prostředí dostala ve slalomu na 8. místo. Všichni se těšíme, jak si to se světovou špičkou znovu ve Špindlerově Mlýně rozdělá v obřím slalomu a ve slalomu v sobotu 5. a v neděli 6. ledna 2008. Kdyby se dostala do první trojice, zapsala by se navždy do historie více než stoletého krkonošského lyžařského závodění.

Hosté se v zimním Špindlerově Mlýně zaměřují především na sjezdové lyžování. Největší české lyžařské středisko nabízí 5 lanovek a 11 lyžařských vleků ve Špindlerově Mlýně a na Horních Mísečkách. Denně je upraveno a případně technickým sněhem zajištěno 26 kilometrů sjezdových tratí. Upravované běžecké stopy jsou především v oblasti Horních Míseček, přes Špindlerův Mlýn prochází také dobře značená běžecká lyžařská magistrála spojující Harrachov na západní s Malou Úpou na východní straně Krkonoš. Pro běžkaře pohodáře máme jiný typ.

Nejsnadnější túra vede přes Davidovy boudy

Nechcete-li si jako začátečníci zkazit vztah k trochu neposlušným běžkám, zkuste pro začátek jednoduchou túru. Autobusem s pravidelným hodinovým interva-lem vyjedete do Slezského sedla. Od Špindlerovy boudy mírně vystoupáte k Petrovce. Jestli nechcete poznat tuto zajímavou boudu s jedinečným interiérem odbočte ještě před ní doleva k Moravské boudě. Tady je již třetí možná zastávka s občerstvením, odtud vede i nejsnadnější sjezd do Špindlerova Mlýna z hlavního krkonošského hřebene. Od Moravské boudy pojedete po upravené sjezdovce Davidovka a dál po široké lesní cestě k Divčím lávkám a podél Labe kolem dolní stanice lanovky Medvědin zpět do centra horského města Špindlerův Mlýn. Sjezd zvládnou i úplní začátečníci. Se všemi možnými zastávkami v horských boudách okruh projedete za pár hodin.

BEZEJMENNÉ MÍSTO POD DÍVČÍMI KAMENY

Pozvání na jedno z nejvýše položených trvale obydlených míst horského města Špindlerův Mlýn je zvláštní hned tím, že luční enkláva s pěti boudami se jako celek nijak nejmenuje. Horské seniště pro pastvu dobytka a sušení sena tu bylo už v 17. století a je jedním z míst, o které se vedly hraniční spory popsané na str. 4. Ještě v roce 1762 tu nestála žádná chalupa. První letní boudu na panské půdě postavil snad koncem 18. století David Kraus, podle kterého se celá luční enkláva mezi horou Pevnost a skalním výchozem Divčí kameny na hlavním krkonošském hřebenu později pojmenovala Davidovy boudy. Horalé brzy jméno Davidsbauden zkomolili ve zdejším dialektu na Dav'debauden, což se začalo psát jako Daftebauden, česky Daftovy boudy. Velké seniště se v druhé polovině 19. století rozdělilo na tři části. Dolní louku tvoří Davidovy boudy se známou, ale dnes se rozpadající Davidovkou. Prostřední nejmenší louka s chalupou Sedmidolí, malou kapličkou a domkem z třicátých let se jmenovala Spaltebauden, tedy Špalkové boudy. Nejvýše položené panské seniště si až do roku 1945 udrželo jméno Daftebauden. Protože nešlo dobře převést do českého jazyka, bylo z map, průvodců i myslí turistů bez náhrady vymazáno. Dnes toto výrazné místo v Sedmidolí lokalizujeme jako louku pod Petrovkou nebo tu s Moravskou boudou. Řádné pojmenování by přispělo k vyššímu povědomí hostů o místě a tím pomohlo zdejší dobré nabídce služeb. Vhodné jméno může být třeba Horní Davidovy boudy odražející historickou skutečnost, obnova původního Daftovy boudy nebo úplně nový výraz Panské boudy připomínající jejich původ. Možností je řada, tvůrci map rádi k luční enklávě po šedesáti letech znovu připojí jméno.

Horní Daftové boudy stejně jako třeba sousední Petrovu nebo vzdálenější Špindlerovu boudu postavili horalé na půdě vlastníků vrchlabského panství hrabat Morzinů. Podle historika Miloslava Bartoše bylo užívání bud a obhospodařování luk převáděno z generace na generaci dlouho jen podle zvykového práva. Teprve po roce 1780 získali boudaři dědičné právo na nájem pozemků, které mohli i prodat. Ještě později se stali skutečnými vlastníky užívaných domů a luk. Podle první katastrální mapy z roku 1842 stálo na horních Daftových boudách pět letních bud s čísly 90 až 94 a každá měla od panství trvale pronajaté okolní louky. Celoročně se tu horalé usadili až po přeměně chalup na turistické boudy před více než sto lety. Vždy trochu napřed byla i dnes největší z nich Moravská bouda. Hned po roce 1900 měla velkou verandu s hostincem, po roce 1920 přibyla tři podlaží s pokoji a čtyřiceti lůžky. Sousední Zineckerova bouda - Vatra se jí vyrovnala v počtu lůžek trochu zvláštní čtvercovou třípodlažní přístavbou napojenou na původní chalupu asi v roce 1930. Kolem roku 1900 přibyla nejvýše položená bouda Vinzenze Spindlera s obytnou půdou a výrazným rizalitem. Nejmladší na velké louce je Novopacká bouda postavená jako Nordbaude v letech 1932 až 1934. Tehdy tu stálo sedm domů, je jen škoda, že dvě původní chalupy postavené kolem roku 1800 zničil oheň. Tu dolní čp. 93 snad v roce 1937, horní Kohlova bouda čp. 92 vedle Vetry zmizela krátce po roce 1945. Letní zajímavosti je obnovená pastva hovězího dobytka u Moravské boudy, což se už projevilo zlepšením stavu zdejší louky.

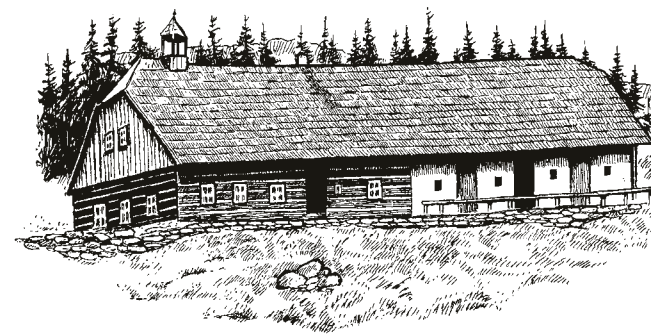

Pohlednice z roku 1914 zachycuje zleva již zaniklou Kohlovu letní boudu čp. 92, Vatru, Moravskou boudu a horský dům Spindler.

Bouda Sedmidolí

Z někdejších panských letních bud si charakteristický původní tvar uchovala pouze Spaltebaude, dnes bouda Sedmidolí čp. 95 na „Prostředních Davidových boudách“. Výtvarník Zdeněk Petíra ji zachytil na kresbě vycházející z několika dobových fotografií. Dlouhé stavení se zvalbenou střechou mělo v roubené polovině chodbu a velkou obytnou světnici, ve zděné části bývalo několik chlévů pro dobytek přihnány vždy na léto z nižších poloh. Z nejstarších historických fotografií víme, že stejně kdysi vypadala původní Petrova, Bradlerova, Špindlerova, Scharfova, Hamplova, Stará i Nová Slezská bouda, stejně jako další chalupy v okolí, na Dvoračkách či Bouda u Malého stavu. Proto je bouda Sedmidolí jako poslední téměř čistý zástupce tohoto typu horské architektury výjimečnou památkou. Snad kvůli poloze uprostřed Davidových bud měla ještě před padesáti lety zvonici pro ohlašování času i mimořádných událostí. V první světové válce zabavený zvonek nahradil Anton Hollman v roce 1923 novým, ale již po dvaceti letech jej musel znovu vydat jako válečnou surovinu. Od dvacátých let Spaltebaude sloužila více než jako hospodářské stavení pro levné turistické ubytování. Po válce zestátněný „němec-ký“ majetek dostala Obec legionářská přeměněná na Svaz bojovníků za svobodu. Později tu byla podniková rekreace, dnes unikátní horský dům nabízí opět volné ubytování.

ČP 95

Dřevěný hotel Terra je nyní lázeňským domem, 1902

Hotel Zlaté říšské jablko, dnes pension Brigáda, 1910

Původní podoba Pruského, později Janského dvora, 1912

Z moderního hotelu Habsburk je lázeňský dům Evropa, 1914

LÁZEŇSKÉ HOTELY

Kvalitní hotel pro náročnější hosty patří k lázním stejně jako termální prameny. Vývoj hotelových služeb v Janských Lázních poznamenal politický vývoj posledních šedesáti let stejně jako jiné služby. Teprve v posledním desetiletí se nabídka vrací k normálnímu stavu. V roce 1865 bylo v okolí hlavního lázeňského domu sedm, na svou dobu velmi dobrých hotelů. Největší Pruský, dnes Janský dvůr vždy patřil majitelům lázní. Jedna z nemnoha zděných staveb té doby byla dlouho na prvním místě v nabídce ubytování. Po zásadní přestavbě v roce 1927 se opět stala nejvýstavnějším hotelem Janských Lázní. Mezi nejstarší hotely snad již z 18. století patřila ještě Zlatá koruna na Dolní promenádě. Dnes nenápadný pension Betlém se během dvou století příliš nezměnil a jen z dobových průvodců víme, jak významní hosté zde bydleli a navštěvovali vyhlášenou restauraci. Domů, které ztratily statut hotelů je mezi nejstaršími stavbami Janských Lázní několik. Jedním z největších v 19. století býval Poštovní, později Videňský dvůr, dnes omšelý bytový dům Vltava. Ani současný stav někdejšího hotelu Nádraží, později Bavorský dvůr na hlavní ulici s obchodem Premium nedává nic tušit o jeho stoleté hotelové historii. Dva velmi staré a kdysi vyhlášené hotely Město Vratislav v místě kina Vlast a Německý dům naproti pensionu Stříbrný pramen po roce 1945 zanikly úplně. Jejich počet se ani po roce 1900 příliš nezvýšil, ovšem nabídka hotelových služeb byla na vysoké úrovni. V rozmanitosti služeb, kvalitě obsluhy, obsahu jídelního a nápojového lístku se jim současné hotely ještě nevyrovnají. Proto do Janských Lázní jezdili tak různorodí a často velmi solventní hosté. Mezi tehdejšími osmi lázeňskými hotely byla také Austria, přejmenovaná po vyhlášení Republiky československé v roce 1918 z politických důvodů na Astorii, dále dřevěný hotel Zlaté říšské jablko, později hotel Schier a dnes pension Brigáda. Kvalitní moderní architekturu měl v té době hotel Habsburg, od roku 1918 Evropa, který se stejně jako sousední velmi starý hotel Zlatá hvězda stal po druhé světové válce lázeňským domem s provozem uzavřeným jen pro hosty státních lázní.

V době největšího rozvoje Janských Lázní na konci dvacátých let mělo statut hotelu celkem třináct domů. Z těch nových stojí za pozornost Kulma – Libuše, oslovující domácí klientelu sloganem „První český hotel v Janských Lázních“. Českých majitelů nemovitostí tu bylo více, tak se slogan zcela potvrdil překvapivě až po roce 1989. Kulma – Libuše byla jediným předválečným hotelem vydaným v restituci rodině původních majitelů. Tě se však nepodařilo služby ve zničeném domě obnovit. Stejně nešťastně skončily naděje národních správců, kteří se ujali zestátněného majetku Němců v roce 1945. Povýšením někdejších pensionů na hotely stoupl jejich počet uprostřed Janských Lázní na šestnáct. Do roku 1948 mezi ně patřily i krásné dřevěné stavby Čechie, Moravěnka a především Terra, postavená jako pension Rakouský císař brzy po roce 1871. Hotely byly krátce i nevelké domy Krakonoš, Vysoká Varta, Slovan, Réva a Zámeček nad stanicí kabinkové lanovky. Nejvýše položený dům původních Janských Lázní Protěž se prezentoval jako hotel již ve třicátých letech, kdy k dřevěnému domu přistavěl Johann Ettrich moderní přístavbu. Po znárodnění se někteří novodobí hoteliéři stali zaměstnanci právě vytvořených státních organizací, které hotely proměnily v zotavovny ROH, lázeňské domy nebo rekreační střediska socialistických podniků. Všechny s výjimkou Astorie se uzavřely veřejným službám. Podobně dopadly i hotely v sousední obci Černá Hora, která se brzy stala součástí Janských Lázní. Do roku 1989 byl v provozu jen menší hotel Zátíší. O trochu lépe na tom byly dva horské hotely na Černé hoře.

Dnes je v Janských Lázních celkem devět služeb, které splňují kritéria hotelů, tedy mají celoroční provoz, vlastní hotelovou restauraci, recepci a odpovídající vybavení hostinských pokojů a doprovodných služeb. Z tradičních domů to jsou Astoria, Lesní dům, Luční dům, Vyhlídka, Zátíší i někdejší zotavovna ROH Siréna. Nové jsou hotely Vladimír, z obchodního centra přestavěná Arnika a především právě otevřený hotel Omnia.

Design v hotelu Omnia

Na podzim 2007 dokončený hotel Omnia pro náročnější hosty nedaleko dolní stanice lanovky na Černou horu rozšiřuje nabídku nejen Janských Lázní, ale celých východních Krkonoš. Zároveň je pozoruhodným příspěvkem k architektuře regionu. Od architektů Petra Koláře a Aleše Lapky, kteří prošli londýnským ateliérem české architektky Evy Jiříčné a vytvořili třeba odborné veřejnosti dobře známý veslařský klub Slávie Praha na smíchovském nábřeží nebo sportovní halu v Malé Úpě na Pomezích Boudách, jsme nečekali žádnou pseudo-lidovost nebo přehmatnost. V Janských Lázních navrhli zajímavou stavbu, kterou můžeme jako jednu z nemnoha v Krkonoších označit za zdařilou současnou architekturu. Přísně jednoduchý exteriér dává tušit vnitřní provedení.

Již po několika minutách uvnitř si uvědomíte, že jste vstoupili do prvního designového hotelu v Krkonoších. Vše je materiálem, tvarem a barvou dořešeno do posledního detailu. Každý pokoj, chodba, restaurace, bar i wellness mají vlastní koncepci s originálním vybavením. Převládá různě intenzivní černobílá kombinace s oranžovými doplňky. Právě jasná oranžová barva různě tvarovaných svítidel, sedacího nábytku, svíčky na jídelním stole, šanonů v recepci, gumičky na jídelním lístku, brček v baru či výšivky na ručniku dává interiéru zajímavou tvář. Při otevření krabičky sirek s logem hotelu vás nejprve překvapí černá barva dřevěk, ale pak už víte, že jejich hlavičky nemohou být jiné, než oranžové. Jestliže oceňujeme krásu tradičních historických interiérů horských bud, musíme zároveň upozornit na netradiční, ale stejně zajímavý současný interiér hotelu Omnia.

SERVIS PRO BOUDAŘE

PRÁDELNA MLADÉ BUKY

Prádelna v Mladých Bukách je největší prádelnou na Trutnovsku a pere i pro nejvýše položené boudy v celých Krkonoších. V prádelně vyperou veškeré prádlo v plné sezóně do 14 dnů za normální cenu, do 7 dnů s mírnou přírůzkou. Přímou v prádelně se dohodnete na konkrétním termínu vyprání, ceně, míře naškrobení, navonění a popřípadě vybělení ložního prádla. Prádelna vám zajistí i dopravu prádla.

Prádelna, Mladé Buky, PSČ 542 23, majitel Petr Lukáček, tel. 499 871 120, otevřeno je od pondělí do pátku v době od 6 do 14, v plné sezóně až do 16 hodin.

S běžkami na Černou a Světlou horu

Běžkové tratě v oblasti Černé a Světlé hory patří mezi nejlepší v Krkonoších. Celkem padesát kilometrů pravidelně upravovaných běžeckých stop pro klasický i bruslařský styl vás zavede na krásná místa s výhledy na hlavní krkonošský hřeben se Sněžkou, Rýchory i daleko do Podkrkonoší. Tratě vedou po lesních cestách převážně nad tisícimetrovou nadmořskou výškou, která zajišťuje dostatek většinou suchého sněhu. V oblasti jsou tři základní okruhy a další upravované cesty umožňují různé varianty. Nejsnadnější je malý čtyřkilometrový okruh okolo vrcholu Černé hory, který neklesá pod výšku 1200 metrů nad mořem. Dvanáctikilometrový velký okruh okolo Černé hory vede od Zineckerových k Zrcadlovým boudám, bezpečně prochází nad opravdu prudkými svahy Železného dolu, obkrouží Zrcadla a přes Černou Paseku se vrací k Zineckerovým boudám. Na patnáctikilometrový okruh okolo Světlé hory se napojíte třeba u Krausových bud, vystoupáte na Signál nedaleko vrcholu Světlé hory, sjedete na Valšovky a pozvolnou cestou přes Thammovy boudy snadno vystoupáte nebo vybrusíte k Pěticestí. Ani další pokračování k Václaváku nemá velký spád, ten přichází až při výstupu na Černou Paseku. Potom vás čeká dlouhý sjezd přes Pardubické boudy a úplná rovinka mezi Modrými kameny a Krausovými boudami. Výbornou variantou je propojovací cesta mezi Velkými Tippetovými a Krausovými boudami přes Hlaholku. Zajímavá je v obou směrech a může být kratší variantou přejezdu z Pece pod Sněžkou do Horního Maršova nebo Janských Lázní.

Na zdejší běžecké tratě se můžete napojit z osmi hlavních směrů. Nejsnadnější u horní stanice lanovky na Černé hoře, oblíbený je příjezd od Pece pod Sněžkou přes Lučiny, z Velké Úpy se na trasu dostanete přes Valšovky nebo Javořím dolem. Od Pensionu Veselý výlet v Temném Dole je to k upravované stopě na Reissovy Domkách jen 1200 metrů přes osadu Honzův Potok. Z Horního Maršova vede na Reissovy domky dvoukilometrová upravovaná stopa. Z Janských Lázní se na okruhy okolo Černé a Světlé hory napojíte trasou přes Modrokamenou boudu nebo po upravované horské silnici od Hoffmannovy boudy. Oblastí prochází také Krkonošská lyžařská cesta v úseku od Lučin po Horní Maršov v délce dvanáct kilometrů.

RÁMOVÁNÍ

Stanislav Špelda
Kvíčala 115, 542 32 ÚPICE

Telefon: 499 781 441, Mobil: 737 117 200
E-mail: stanislav.spelda@tiscali.cz

Rámování - velký výběr dřevěných a kovových lišt,
paspartování - grafik, kreseb,
reprodukcí apod., výroba stojánků
a leporel pro fotografie.

Spolupráce s výtvarníky, fotografy, galeriemi,
výzdoby interiérů.

PASPARTOVÁNÍ

MUZEUM JAKO ŽIVÁ VODA

Výtvarníci z Úpice mají výstavu v Městském muzeu v Žacléři. Do konce ledna tu vystavují grafiku, kresbu, malbu a keramiku Květa Krhánková, Zdeněk Petíra, Stanislav Špelda, Vlasta Páslerová, Klára Šíková, Mirek Malý a jako host ředitel muzea Daniel Mach. První tři autory dobře znáte, od prvního vydání Veselého výletu tvoří jeho grafickou a výtvarnou podobu. Při zahájení výstavy 29. listopadu jsem si znovu prošel všechny prostory muzea a opět si nechal od milých kurátorů Evy Rennerové a Daniela Macha vyprávět příběhy vystavených předmětů. Posledním přírůstkem, dokonce z toho samého dne, byl mezník s letopočtem 1856 a nápisem Aurora Grube. Ležel vyvalený v osadě Černá Voda a už hodně dlouho neohraničoval pozemky staré šachty. Týden předtím do sekce řemesla přibyla špuntovačka zátek z dávno zaniklé likérky Löwit. Její sídlo bývalo ve vedlejším domě a muzejníci ladnou kovovou konstrukcí na dřevěných nohách sundali na poslední chvíli z valníku se šrotem. Kolo značky Eska koupené podle štítku před sedmdesáti lety ve zdejší obchodě Hugo Bock je úplně nové, jakoby ani nepatřilo do muzea. Vypovídací hodnotu má jeho příběh, protože kolo našli před deseti lety při rekonstrukci domu čp. 144 v ulici Na Pilíři ukryté ve stropu. Neznámý cyklista si je tam schoval před nuceným odchodem z domova v roce 1945. V kožené brašničce je i původní nářadí a záplaty na lepení. Delší cestu urazil na cestě do hornické části expozice dřevěný vozík hunt, vyrobený pro důl Eliška v říjnu 1924. Do kdysi zavalené stoly na čtvrtém patře se prorazili haviři 22. prosince 1980. Poničený vozík dostali složitě na povrch, za čtrnáct dní se jej ujal a vyčištění provedl historik dolování Václav Jirásek. Restaurování zařídilo profesionální pracoviště Národního technického muzea. Tam také vzácnou památku žacléřští muzejníci po skoro dvaceti letech vyšťourali a získali pro expozici. Zároveň navázali trvalý kontakt s technickým muzeem. Při hledání exponátů objevili v Krkonošském muzeu ve Vrchlabí model „průřezu kameňohelným dolem“ a „průřez horninami s uloženými uhelnými vrstvami a svislou jámou s jednotlivými patry“. Zapadaly do koncepce muzea a tak si je vypůjčili. Dva roky po otevření muzea se v roce

2001 v expozici zastavil Friedrich Wandler a poznal práci svého otce, někdejšího strojníka na jámě Eliška, provedenou pro tehdejší místní muzeum. K modelům přibyla cedulka se jmény tři tvůrců, protože s výrobou v letech 1938–1939 pomáhali i oba synové. I tato příhoda dokládá chaos při „rozpuštění“ původního německého muzea v Žacléři.

Příběhů je tu tolik jako předmětů, ale víc než získávání exponátů obdivuji na práci muzea otvírání nových témat. Žacléřským muzejníkům se to podařilo několikrát a otevřená témata podnítila i další rozšíření sbírek. O některých jsme vás informovali, připomeňme si třeba, jak pro nás objevili ztraceného absolventa výmarského Bauhausu Joannese Koehlera. Malíř kdysi tvořil v Německu, Švýcarsku a Francii zůstal po válečné pouti jakoby zapomenutý s rodinou na Žacléřsku. Ve

velmi skromných poměrech tvořil své jemné krajinky, které prodával sousedům i na ulici v Trutnově, aby rodina mohla přežít. Výstava jeho prací v létě 2006 měla silný ohlas, nyní je po několika dalších mistech k vidění až do 16. března v Krkonošském muzeu ve Vrchlabí. Odrazem výstavy jsou nově zjištěné skutečnosti o díle mistra a životě jeho blízkých. Třeba jejich rodinná přítelkyně Anna Hradílková muzeu poskytla ke studiu fotografie, poznámky i korespondenci. Nově je v expozici muzea vystavené rozměrné plátno z roku 1930. Přimo z Wiemaru byl Koehlerův obraz pro muzeum získán díky přízni třinácti sponzorů.

Milým tématem bylo připomenutí ročního pobytu malíře a spisovatele Josefa Čapka v Žacléři, obnovení pomníku císaře Josefa II. na zdejším náměstí, odhalení nových skutečností o konstruktéru slavného letadla Taube Igo Etrichovi a hlavně o prvním pilotovi Karl Illnerovi nebo prohloubení zájmu o rodáka z nedalekého Královce akademického sochaře Emila Schwanternera. Společná Schwanternerova výstava se současným předním českým výtvarným keramikem Milanem Koutem zvedla prestiž tehdy krátce otevřeného muzea. Snad proto v roce 2006 věnoval Horst Schön, syn blízkého Schwanternerova přítele a mecenáše Erwina Schöna, skvělou plastiku Budování z dubového dřeva. Mistr ji provedl již v novém domově v Německu v roce 1951. Minulý květen Horst Schön přidal ještě dvě Schwanternerovy figurky, které dokreslují jeho výtvarný rozsah. Na příští léto se v Žacléři chystá další objevná výstava zavánějící světovostí. Po premiéře v New Yorku ji do Krkonoš přiveze dcera zdejší vězeňkyně v druhé světové válce. Ale o tom až příště.

V květnu 1997 jsme se přišli s redakcí Veselého výletu podívat do Žacléře na první zkušební výstavu. Nepředpokládali jsme, jak úspěšné, záslužné a oživující bude vznikající muzeum pro Žacléřsko. Otevření stálé expozice v roce 1999, zájem a nadšení muzejníků, podpora města i regionu jsou výzvou i pro další krkonošská sídla. Vždyť Městské muzeum Žacléř je vedle základního poslání přiblížit historii a tradice regionu také úspěšnou galerií, badatelnou, restaurátorskou dílnou, vydavatelským a plně funkčním turistickým informačním centrem. A také místem setkávání lidí, to především.

PRKENNÝ DŮL

Nad někdejší samostatnou obcí Prkenný Důl se tyčí žacléřský zámek, založený jako pohraniční hrad už za vlády krále Přemysla Otakara II. v druhé polovině 13. století. Proto osada z protějších lyžařských sjezdových tratí i příjezdové silnice vypadá jako podzámčí z pohádky. Sněžný potok přitékající z horské osady Rýchory dal jako jediný vydatnější zdroj vodní energie v blízkosti města Žacléře možnost vzniku pěti mlýnů, pile, kolářské dílně, provazárně a papírně založené už v 16. století. Mlýnářskou tradici Prkenného Dolu připomíná už jen jménem pension Zelený mlýn. Byl přestavěn z někdejšího Rosenbergerova mlýna, který sloužil jako poslední z někdejších mlýnů do ledna 1947. Dnešní dům poblíž hlavního lyžařského areálu nabízí kvalitní ubytování s restaurací. Papírna byla vůbec nejstarší průmyslový závod v dříve hodně industriálním Žacléři, ta původní vyráběla papír až do konce 17. století. Po stoleté přestávce ji obnovili a v roce 1860 u rozšířené továrny přibyl první parní stroj, aby výroba nebyla závislá na nestálém průtoku Sněžného potoka. Po modernizaci vodního díla pohánělo stroje papírní vodní kolo s účtyhodným průměrem třinácti metrů. V návaznosti na rozvoj černouhelných dolů v Žacléři a v Lamperticích vznikla v roce 1889 u papírní malá elektrárna spalující uhelný prach. Vyráběl se tu jemný balicí papír a vlněnoplstěná střešní lepenka. Po roce 1938 byl provoz ze strategických důvodů Velkoněmecké říše měněn na výrobu náhražky jutý, protože pravou už Německo nemohlo dovážet z britské Indie. Továrna byla v provozu ještě nějakou dobu po roce 1945, ale v roce 1955 byla největší budova Prkenného Dolu na nejnižší položeném místě osady zbořena. Tehdy již byla součástí města Žacléř. Papírnu připomínají jen dva velké brusné kameny, zabudované hned u silnice do břehu bývalého náhonu snad jako pomník zdejší industrializace.

Po odsunu starousedlíků zanikla více než polovina z původních 54 domů Prkenného Dolu, přesně osmadvacet objektů s číslem popisným. Počet obyvatel klesl z 250 na 118. Typický osud sudetské vesnice ještě dnes připomínají prosvítající nápisy provedené neznitelnými anilinovými barvami. Na bývalém hostinci čp. 11 si přečteme sotva znatelný Gasthaus a na rodinném domku čp. 13 Unser Heim, tedy Náš domov. Obraz Prkenného Dolu se ovšem během několika posledních let mění. Na opuštěných stavebních parcelách, v prolukách i dříve nezastavěné půdě vznikly snad dvě desítky malých rekreačních domků pro občasný obyvatele. Tak je tu alespoň během hlavních svátků a v čase dovolených v zimě i v létě živo. Zlepšil se vzhled někdejší návsi s kapličkou z roku 1843 se zvonicí nad zajímavou cibulovitou věží nově pokrytou šindelem. Drobná stavba je od roku 1974 chráněnou kulturní památkou. Ještě před tím okolo návsi zmizelo pět selských stavení původní lidové architektury. Zato výrazný hostinec s pensionem U kapličky se před pěti lety dočkal obnovy. Pestrý interier restaurace s dominantním kulečníkem je příjemnou zastávkou lyžařů, turistů a cyklistů. Krov starého domu s klenutými chodbami v roce 1923 rozčlenil zajímavě řešený sedlový vikýř, ve stejné době tehdejší majitel Stefan Kuhn přistavěl vedlejší velký sál

pro taneční zábavy, divadelní představení a sešlost obce.

Nejvyhledávanější službou osady jsou dva lyžařské areály. Větší najdete u hlavní silnice přímo pod zámeckým vrchem, jmenuje se Prkenný Důl a leží na severovýchodním úbočí Rýchor. Sjezdovky s umělým zasněžováním umožňují celkem sedm různých variant sjezdu, obsluhují je dva kilometrové, jeden půlkilometrový a dva krátké dětské lyžařské vleky. Hodinová kapacita areálu je tři tisíce přepravených lyžařů. Dostatečně velké bezplatné parkoviště je mezi hlavní silnicí a dolní stanicí vleků, v areálu jsou restaurace i rychlé občerstvení. Jen kousek od návsi s kapličkou je lyžařský areál Bret neboli Rodinný lyžařský park. Jsou tu půlkilometrový, třístametrový a krátký provázkový vlek pro úplně začátečníky nebo malé děti. Hlavní sjezdovka je osvětlená během večerního lyžování v době od 18.30 do 21.30 hodin. I tady je hospůdka a rychlé občerstvení. Původně jsem si myslel, že se areál jmenuje podle německého názvu obce Brettgrund, ale potom jsem se dozvěděl o zakladateli areálu panu Bretovi. Se dřevem je spojené tradiční květnové Sympózium Prkenný Důl pro sochaře tvořící motorovou pilou. Během čtyř ročníků vždy nejméně deset sochařů vytvářelo figury a sestavy, z nichž některé zůstaly v areálu. Proto dráhu provázkového vleku lemuují sochy Indiána, Madony, Krakonoše či sousoší se žabákem. O pestrosti tvorby sochařů opracovávajícími kmeny motorovými pilami vypovídá panel s fotografiemi z minulých ročníků sympozia. V létě se areál mění na sportoviště s posezením a oblíbeným každodenním grilováním. Je zastávkou cyklistů, kolem vede trasa například ke zpřístupněné vojenské pevnosti Stachelberg z roku 1938. Naopak od horní stanice lyžařských vleků Prkenný Důl stoupá zimní běžecká trasa přes Sněžné domky na Rýchory, kde se u Rýchorského kříže napojuje na Krkonošskou lyžařskou cestu. Ta jde od žacléřského zámku přes celé Krkonoše až do Harrachova. Oblíbená je i odbočka do Albeřic a k Malé Úpě s několika zastávkami v horských hostincích.

Městské muzeum a informační centrum Žacléř, Rýchorské náměstí čp. 10, 542 01 Žacléř, tel. 499 739 225, www.zacler.cz, e-mail: muzeum@zacler.cz. Je otevřeno denně kromě pondělí od 10 do 16 hodin.

LESNÍ BOUDU UŽ DVANÁCT LET VEDE ŽENA

Jedna z nejznámějších horských bud sice patří do obce Černý Důl, ale dostupností a aktivitami má blíž k Peci pod Sněžkou. Od horní stanice Zahrádek je to sem po rovině jen čtyřista metrů a hranice mezi oběma místy běží přímo pod okny. Lesní bouda je horskou samotou v nadmořské výšce 1104 metrů, ale křižují se tu důležité turistické, lyžařské a cyklistické cesty směřující do pěti stran. Hlavní vede přes vrchol Liščí hory na nejvyšší krkonošské hřebeny, v opačném směru se odtud pohodlně jde nebo jede na kole či lyžích na Černou a Světlou horu. Další cesty vedou do Pece, Černého Dolu a Dolního Dvora. Do široka rozložený výběžek hřebene Liščí hory vytvořil v horách vzácnou rovinu, kterou kdysi využili dřevaři k založení dvou malých lučních enkláv. Na každé stála jedna chalupa a oběma se říkalo Dumlichova bouda. Ta spodní už dávno zanikla, horní přeměnili před sto lety na horský hostinec s ubytováním a tak slouží i dnes. Od počátku 19. století bylo místo spojené především s rodinou Rennerů, kteří se také zasloužili o vznik pohostinství a ještě před první světovou válkou dům přejmenovali na Lesní boudu. Horská farma tu byla ještě krátce po roce 1945. Potom kvůli podnikové rekreaci zůstal jeden z posledních tradičních interiérů s roubenými stěnami, malými okénky a kachlovými kamny čtyřicet let pro kolemjdoucí uzavřený. Obnovy horského hostince s volným ubytováním jsme se dočkali až v roce 1992.

Od jara 1996 na Lesní boudě hospodaří v Krkonoších jedna z nemnoha boudařů – žena Markéta Kreiplová. Jako sportovní učitelka sem jezdila kdysi s lyžařskými výcviky, romantika osamělé boudy s dale-

kým výhledem do kraje měla jistě váhu při rozhodnutí s přáteli koupit právě Lesní boudu. Nejprve odešla z města do hor na jeden rok, aby zavedla dobrou službu a potom se mohla vrátit do školy. Jako v mnoha jiných případech se taková představa ukázala naivní, ale na rozdíl od jiných nových boudařů se Markéta Kreiplová nevzdala a na hřebenech Krkonoš zůstala. Naučila se jezdit rolbou a na skútru, opravovat stroje i všechno zařízení horské boudy a mnoho let zanedbávaný dům dala postupně do pořádku. Bouda dostala nové rozvody elektřiny, vody, topení, přívod plynu, odpadní vody jsou svedené do čističky v Peci. Když po třech letech dokázala část prací převést na spolupracovníky, rozhodla se zvelebit přilehlé horské louky. Nejprve opravili rozpadlý hospodářský dvůr. Obhospodařování tři hektarů luk začali s jednou kozou, dnes je v létě na farmě celkem čtyřiadvacet zvířat. Krávy jsou tu jen od května do října, přes zimu zůstávají kozy, ovce, pes a kočky. Oblíbená je polodivoká srna Růženka, která tu odchovávala již tři srnčata. Louky se po spásání a sekání krásně zelenají a kolemjdoucí turisté vidí tvář hor, jaká byla kdysi běžná. Teprve po čtyřech, pěti letech uvěřili okolní boudaři, že se žena boudařka osvědčila a přijali ji mezi sebe. Markéta Kreiplová potom spolu se třemi dalšími sousedy iniciovala vznik Krakonošova království, které se po převzetí tématu Svazkem obcí východních Krkonoš stalo oblíbenou putovní hrou s Krakonošovým glejtem. Tradiční je i setkání hostů a sousedů u Lesní boudy první víkend v srpnu s živou muzikou a dobrým jídlem a pitím.

Lesní bouda nabízí ubytování různé kategorie od turistického typu po apartmány s kompletním vybavením. Horský hostinec s celodenním a téměř celoročním provozem navštěvují i běžkaři, cyklisté a turisté, sjezdaři sem snadno sjedou od horní stanice lanovky Hnědý Vrch a pak se přes Zahrádky vrátí do lyžařského areálu. Stejný výlet s využitím lanovky je oblíbený i v létě. To sem mohou ubytovaní hosté vyjet vlastním autem, přes Dolní Dvůr k Lesní boudě dojezdí i autobus se seniory nebo s dětmi na školu v přírodě. U boudy je letní bazén a v zimě pod zasněženým smrkem vířivka pro pět osob. To se pak volejbalové hřiště změní na nejvýše položené kluziště v České republice. Jen paní boudařka po dvanácti letech na Lesní boudě ví, že jako sportovní učitelka z Prahy si Krkonoš užila více, než kdyby byla její stálou obyvatelkou.

Lesní Bouda na rozmezí Pece pod Sněžkou a Černého Dolu
čp. 187, PSČ 543 44, majitelka Markéta Kreiplová, tel., fax: 499 896 343, tel. 602 148 099, e-mail: info@lesnibouda.cz, www.lesnibouda.cz, příznivé ceny, domluvíte se i německy.

DOPORUČUJEME OSVĚDČENÉ SLUŽBY

Pension U Hlaváčů

Dominantou náměstí v Horním Maršově je historický dům, který nechal v roce 1855 jako sídlo okresního soudu postavit hrabě Berthold Aichelburg. Dnes je tu pension U Hlaváčů s kvalitním ubytováním se snídaní ve dvoulůžkových pokojích s koupelnou a možností přistýlky. Ve společenské místnosti je malý bar a televize. K objektu patří krytý bazén s celoročním provozem. Parkování je zajištěno v uzavřeném dvoře u pensionu. V přízemí domu je vedle samoobsluhy specializovaná prodejna Cash and Carry Pilsner Urquell s celým sortimentem pilsenského pivovaru včetně Radegastu a Kozla. Pivo v sudech, lahvích a plechovkách odtud rozvážejí po celých východních Krkonoších. Obchod je otevřen od pondělí do pátku v době 8 - 12 a 12.30 - 16 hodin, v sobotu od 8 do 11.

Pension a obchod s pivem U Hlaváčů, Horní Maršov, Bertholdovo náměstí 68, PSČ 542 26, tel.: 499 874 112, e-mail: hlavac@iol.cz, domluvíte se i německy.

Vila Eden

Vzorně opravený tradiční horský dům stojí jen pár kroků od středu horského města Pec pod Sněžkou a můžete si tu pronajmout dobře zařízené, různé velké apartmány. Mají jednu, dvě nebo tři místnosti, koupelnu, satelitní TV a kuchyňský kout s varičem, mikrovlnou troubou, varnou konvicí, nádobím a ledničkou. Kdo si nechce vařit, objedná si snídaní do apartmánu a na večeri si dojde do některé z blízkých restaurací. Ručníky, utěrky a povlečení jsou součástí vybavení. V létě auta parkují u domu, v zimě většinou na vlastním nebo na veřejném parkovišti U kapličky. Parkování je v ceně ubytování. Novou službou je doprava do lyžařského areálu. Využít můžete také skibus, zastávající nedaleko domu, zpět se vrátíte na lyžích. Přímě od Edenu stoupá nejkratší, zeleně značená cesta na Sněžku. V létě využijete venkovní posezení se zahradním grilem.

Vila Eden, Pec pod Sněžkou, PSČ 542 21, majitelka Jana Hanzalová, tel. 602 167 447, tel. 724 277 270, e-mail: vilaeden@seznam.cz, www.vilaeden.cz, domluvíte se i anglicky, písemně německy.

Středisko SEVER

Trináct let působí v Horním Maršově Středisko ekologické výchovy a etiky Rýchory SEVER. Hlavním sídlem nevládní neziskové organizace je část budovy nové základní školy. Zde probíhají celoročně pobytové programy pro žáky základních škol, studenty středních a vysokých škol, učitele a další zájemce o ekologickou výchovu. K programu patří exkurze po Krkonoších, činnost vedoucí k rozvoji spolupráce, terénní pozorování přírody, výtvarná tvořivost, diskuse, simulační hry apod. K dispozici je společenský sál, kuchyňka, knihovna a videotéka, zajištěno je celodenní stravování a ubytovací kapacita 30 lůžek. Domluvíte se zde anglicky a německy. Středisku SEVER patří také budova bývalé staré fary v Horním Maršově, kde realizuje projekt DOTEK – Dům obnovy tradic, ekologie a kultury. Pořádá výtvarné a řemeslné dílny, společenské akce, koncerty, ukázky horského hospodaření, festivaly alternativní kultury a podobné aktivity. SEVER organizuje také letní dětské tábory a kroužky s ekologickou tematikou.

Středisko SEVER, Horní Maršov 89, PSČ 542 26, tel. a fax: 499 874 280, e-mail: sever@ekologickavychova.cz, http://www.sever.ekologickavychova.cz

VESELY VÝLET®
ochranná známka

Sezónní noviny Veselý výlet, Temný Důl čp. 46, 542 26 Horní Maršov, tel. 499 874 298, fax 499 874 221, e-mail: info@veselyvylet.cz, www.veselyvylet.cz, vydavatel/redaktor: Miloslav a Pavel Klimešovi, jazyková úprava: Věra Pokorná, Jarmila Klimešová, grafická úprava: Květa Krhánková, ilustrace: Květa Krhánková, Zdeněk Petira, Stanislav Špelda, fotografie: Miloslav Klimeš, Pavel Klimeš, Ctibor Košťál, a archiv vydavatelů, sazba: Tisk OFSET a.s. Úpice, tel. 499 881 171, tisk: Garamon s. r. o. Hradec Králové, tel. 495 217 101, překlad do němčiny: Hans-J. Warsaw, překlad do polštiny: Andrzej Magala, uzávěrka: 21. 12. 2007, náklad: 55.000 kusů, z toho 26.000 kusů v české, 23.000 v německé a 6.000 v polské verzi. Máte-li zájem o zaslání vydání Veselého výletu (příště 30/léto 2008) poštou, pošlete spolu s adresou 40 Kč, jste-li z České republiky nebo 190 Kč, jste-li v cizině nebo si noviny objednejte osobně v informačním centru Veselý výlet v Temném Dole nebo v Peci pod Sněžkou.

Veškerá autorská práva vyhrazena!

Pro vaši představu uvádíme veřejně přístupné akce v rámci projektu DOTEK, kterých se můžete v bývalé faře nebo ve středisku SEVER v Horním Maršově zúčastnit. Podrobnější informace o přesném místě konání najdete na webových stránkách nebo se dozvíte na telefonu 739 203 208 (Katarína Gregorová) či mailu: sever-dotek@ekologickavychova.cz. Na řemeslné dílny a semináře je nutno se přihlásit předem!

SLUNEČNÍ ŠKOLA V INDICKÉM HIMALÁJI - přednáška v pátek 18. 1., 18.30 hodin. **MASOPUST** - masopustní průvod a karneval pro děti, sobota 2. 2. od 15 hodin od fary v Horním Maršově. **HORAL II.** - seminář pro drobné chovatele a zemědělce o možnostech ekologicky šetrného hospodaření a informace o možnostech čerpání dotací v pátek 15. 2., od 14 do 17 hodin ve středisku SEVER (ve spolupráci s Zemědělskou agenturou Trutnov a Správou KRNP). **DRÁTOVÁNÍ VAJÍČEK A VÝROBA DRÁTĚNÉHO ŠPERKU** - řemeslná dílna v sobotu 1. 3. (10.00-16.00). **KRKONOŠE - ORIGINÁLNÍ PRODUKT** - odborný seminář pro podnikatele a obyvatele NP v pátek 11. 4. (14.00-17.00) na bývalé faře v Horním Maršově. **DRHÁNÍ** - řemeslná dílna v sobotu 5. 4. (10.00-17.00). **KRKONOŠSKÝ JARMARK U PŘÍLEŽITOSTI OSLAV DNE ZEMĚ** sobota 26. 4. (14.00-18.00) - ukázky a prodej místních produktů, které mají v Krkonoších tradici. Ukázky s možností praktického vyzkoušení řemesel, která byla součástí zdejšího života a obživy. Živá muzika, divadelní vystoupení a další doprovodný program. **RUČNÍ PAPIR** - řemeslná dílna v sobota 3. 5. (10.00-16.00). **DOMÁCÍ ZPRACOVÁNÍ MLÉKA** - praktický seminář (pro chovatele a podnikatele) v pátek 16. 5. (9.00-17.00). **BYLINKÁRNA** - seminář a praktická dílna v sobotu 7. 6. (10.00-16.00). Praktický kurz o využití léčivých a aromatických rostlin spíše netradičním způsobem. Bylinky budeme nejen poznávat, ale i vysazovat, zpracovávat a ochutnávat. **HUDEBNĚ - DIVADELNÍ FESTIVAL DOTEKY** v sobotu 21. 6. (13.00-22.00) v areálu bývalé fary v Horním Maršově.

Před osmdesáti lety chtěli podnikatelé z Horní Malé Úpy prosadit přejmenování horské obce na Pomezni Boudy podle nejvýše položené osady u státní hranice. Mělo to přispět ke zvýšení povědomí hostů o poloze rekreačního střediska. S návrhem neuspěli. O půlnoci 20. prosince 2007 přišla Malá Úpa o svou nejnámější službu. Na Pomezních Boudách - Przełęcz Okraji skončily hraniční kontroly a celnice se uzavřela. Ani potom nezůstane obyčejným domem, nejen kvůli zdejší krvavé události v září 1938 a v květnu 1945. Malá Úpa požádala Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových o převedení budovy do majetku obce. Chtěla by do posledního stavení na české straně v nadmořské výšce 1050 metrů přestěhovat sídlo obecního úřadu, pošty, služebnu policie a také zázemí místních hasičů. Tak by pokračovala veřejná služba v místě, které vybral pro celní úřad už v roce 1841 majitel zdejšího panství hrabě Berthold Aichelburg.

Bez předchozí domluvy jsme se 20. prosince sešli s řadou přátel hodinu před půlnocí v celnici na Pomezních Boudách. Se zado- stučiněním si pro poslední razítko do pasu z česko - polské hrani- ce přišli Stanislav Ondráček, který byl v roce 1952 za přiblížení k hraniční linii u Obří boudy týden zavřený v polském vězení (str. 5), Antonín Tichý pronásledovaný na hranici ještě v roce 1996 (str. 6) a především obyvatelka Malé Úpy Drahomíra Fajtlová, která pro otevření hranic a hlavně navázání kontaktů a přátelství s polskými demokraty dělala mnoho už od konce sedmdesátých let (str. 5). I za to strávila několik měsíců v komunistickém vězení. Chvilu před půlnocí se právě zanikající hraniční přechod zaplnil dvěma stovka- mi lidí z polské i české strany hor. Bylo milé, když starostové sou-

sedních obcí Mirosław Górecki z Kowar a Lubomír Mocł z Malé Úpy několik minut po rozšíření schengenského prostoru vyzvali Dádu Fajtlovou, aby sejmula z budovy celnice tabuli označující sta- nici polské hraniční stráže. Potom místo dříve běžných výstražných světlic spustil na obou stranách hranic ohňostroj. V jednu hodinu po půlnoci se zaplnil nejbližší hostinec Pomezni bouda (s útulným a zajímavým interiérem!) a při živé muzice si lidé kromě přípitků a povídání také zatancovali. Povzbudivé bylo, že se hodně pol- ských a českých účastníků bezprostředního setkání dobře znalo z dřívějších akcí. To ještě před několika lety nebylo běžné.

Spojily nás sáně rohaté

S myšlenkou využít dřevařské saně rohačky pro rozvoj cestovního ruchu přišli nejspíše v roce 1815 v Malé Úpě. Tehdy horalé kromě svážení dřeva, sena či jiných produktů začali vozit z Pomezních Bud do Kowar movité turisty. Pobyt hostů na turisticky dříve „kolo- nizované“ severní straně Krkonoš zpestřovalo vyjetí na saních ta- žených koňmi do vyhlášeného hostince Hübnerova bouda, kde po taneční zábavě s živou muzikou, vybraným jídlem a pitím kvalitních maďarských vín zažili první „adrenalinovou“ atrakci v Krkonoších. Po ledové cestě sjížděli na saních řízených mezi rohy stojícím dře- vařem devět kilometrů do Schmiedeburgu, tedy dnešních Kowar. Teprve v druhé polovině 19. století díky stejné atrakci prošly úžas- ným rozvojem další hřebenové boudy, slavnými se staly především Petrovka a Špindlerovka se sáňkařskými dráhami na severní i jižní straně hor. Úřady tehdy vydaly dřevařům skoro čtyři tisíce licencí k provozování turistického sáňkování. Na Pomezních Boudách kvů- li menšímu zájmu hostů o pobyty v Kowarech či v Dolní Malé Úpě postupně sáňkování s klienty ve 20. století upadalo. Po vystěho- vání zdejších starousedlíků v roce 1945 a 1946 rohačky užívali ke svážení dřeva jen dřevaři z ponechaných čtrnácti rodin Bönschů, Braunů, Häringů, Hoferů, Hübnerů, Kirchnerů, Mohornů, Patzeltů, Ruse a Sagasserů. Z nových osídlenců si saněmi usnadňovali život na horách jen lesníci při dopravě sena do krmelců nebo při zimním zásobování chalupy. Několik desítek nejlepších maloupských ro- haček bylo úředně svezeno na jedno místo, kde po nenaplněném očekávání jejich využití skončily většinou jako topivo v kamnech. Hajný Josef Tylš si ve svém revíru mezi vrcholem Sněžky a Čer- veným vrchem nedovedl práci bez rohaček představit. Zásoboval krmelce a hlavně přezimovací oboru se čtyřiceti kusy jelení zvěře, které denně přivezl dvoje saně naplněné balíky sena a dalšího krmení. Když odešel do výslužby, začal poznávat pro nás úředně dlouho nepřístupné severní svahy hor. Dnes je velkým znalcem polské strany Krkonoš. Také slyšel o zaniklé atrakci rekreačních jízď na saních z Pomezních Bud do Kowar, proto hledal někdejší oblíbenou dráhu. Pozorováním sněhových poměrů a spádu lesních cest došel k závěru, že před téměř dvěma sty lety saně sjížděly od hraničního přechodu po dnešní žluté značené cestě několikrát křižující nebo kopírující silnici a potom procházející pod vrcholem Sulice ke Kowarskému sedlu a po Hladové cestě do Podgórze. V roce 2000 se Josef Tylš rozhodl pro první jízdu po vzoru před- chůdců. Pozval své dva kolegy lesníky Malého a Velkého Radka a ještě Libora Hampela, jehož otec, děda, praděda a nejspíš i star- ší generace se svážení dřeva zabývali. Na hraničním přechodu je odbavili i se čtyřmi dobovými saněmi a na senem naplněné pytle si jako první zákazníci sedli členové redakce časopisu Krkonoše,

manželky a známí. Provoz aut a sypaní silnice neumožnily zcela ko- pírovat starou trasu, přesto se šestikilometrový sjezd s převýšením 550 metrů povedl.

Při dalším průzkumu se hajný ve výslužbě seznámil v údolí Je- lenia Struga s Wojciechem Jabłońskim z Valonské sudetské spo- lečnosti, který se pro obnovu jízď na „rohatých saních“ zapálil. Od Josefa si vypůjčil jeden exemplář a po velkém hledání našel na severu Polska výrobce. Tak se na Pomezních Boudách 3. března 2001 sešlo před „jízdou do 21. století“ deset posádek. Díky jízďám na rohačkách se poznali starostové obcí, náčelník polské hraniční stráže i horské služby, členové Valonské společnosti, lesníci, novi- náři a vousatý tajemník hradní společnosti Aichelburg Milan Vích, který tu zastoupil i Krakonoše. Čeští účastníci poprvé poznali pol- skou srdečnost a pohostinnost. V roce 2002 se ukázala nevýhoda pevně stanovených termínů. Kvůli sněhovým podmínkám by bylo vhodnější klouzavé datum, ale jak to zařadit v nabitém kalendáři? Po suchém ročníku 2002 se 1. března 2003 povedl sjezd na českou stranu do Spáleného Mlýna. Cestou zpět starosta sáňkaře pozval do hostince Krakonoš s nejzajímavějším interiérem v Malé Úpě ozdobeným stovkou sbírkou krkonošského malovaného nábytku, dveří a zdobených trámů. V březnu 2006 bylo tolik nového sně- hu, že se dvacet saní nemohlo spustit po měkké stopě od Jelen- ky a proto druhý den sjely po upravené trase do Kowar. Vloni akci podporovanou kromě obou obcí i grantem Evropské unie sjelo na třiceti rohačkách šedesát posádek, když se saně z Horních Kowar vyvezly ještě jednou na start na Pomezních Boudách. Letos je při- pravený sjezd na 8. března a když bude příznivé počasí, sejdou se ráno na Malé Úpě dobří známí z obou stran Krkonoš.

Hraniční události na Pomezních Boudách

1602 osazení žulového mezníku u přeshraniční cesty s vytesaným erbem Schaffgotschů ze severní a rakouské orlice z jižní strany, **1748** zemská hranice se změnila na státní hranici rakouského ci- sařství, **1841** 1. listopadu otevření celního a finančního úřadu v no- vé celnici čp. 39, **1854** 1. ledna se do celnice nastěhoval i pruský celní úřad, **1866** rakouský a pruský úřad se oddělují, **1913** celnici od maršovského panství koupil stát, **1922** 3. září se tu konal sraz německých a českých proletářů, **1923** 18. srpna otevření nové německé celnice, **1924** 1. července se otevírá přechod pro auto- mobily, **1938** 20. září Němci přepadli a vypálili celnici, přitom zabili strážmistra Eduarda Šimana, **1938** 8. října zdejší hranici překročilo německé vojsko, **1945** 9. května zdejší hranici překročila Rudá armáda, **1945** 28. května Revoluční garda u ruin vypálené celnice popravila sedm maloupských občanů německé národnosti, **1963** přechod otevřen pro držitele turistické propustky, později pro ob- čany socialistických států, **1964** 4. ledna otevření nové společné celnice čp. 100 pro české a polské úřady, **1968** 21. srpna ome- zení přeshraničního provozu po obsazení Československa vojsky Varšavské smlouvy, **1981** 15. prosince uzavření přechodu po vyhlášení válečného stavu v Polsku, **1990** 2. září prezident Čes- koslovenska Václav Havel demonstrativně otevřel hraniční závo- ru, **1991** 1. května otevření přechodu pro pěší turisty a cyklisty, **1994** 1. dubna otevření přechodu pro osobní automobily, **2004** 1. května zrušení celních kontrol při vstupu do EU, **2007** 21. pro- since zrušení hraničních kontrol při vstupu do Schengenského pro- storu, uzavření celnice.

Zima v Malé Úpě

V lyžařském areálu U kostela je novinkou „Maloupské pleso“, jak místní pokřtili umělou vodní nádrž pro zachycení 2127 kubických metrů vody. Takové množství je potřeba k vysněžení zdejších sjez- dovek, což se před zahájením letošní sezóny podařilo. Dobře se zavedlo kvalitní rychlé stravování U báby a dědka pod dolní stanicí lyžařských vleků. Je otevřené celou zimu od devíti až do konce večerního lyžování ve 21 hodin. Z Pomezních Bud sem až do 24. března každých osm minut zajíždí skibus. Začátečníci a děti na- jdou jen kousek pod Pomezni Boudami dobrou cvičnou louku s vlekem Hýbnerka a místo, kde kdysi stála slavná Hübnerova bou- da. Ze stejné louky vychází pětikilometrový běžecký okruh Haida upravovaný Správou KRNP. Po vichřici Kyrril v loňském lednu se lesníkům podařilo kalamitu zpracovat a vyčistit cesty, aby mohly opět sloužit jako nenáročný lyžařský terén pro klasiku i bruslení. Hned za hranicí začínají na polské straně upravované turistické lyžařské stopy. Alternativní aktivity bez lyžování jsou především ve sportcentru High 1050 na Pomezních Boudách. Centrum umo- žňuje školním i malým skupinám zahrát si kvalitní ricochet, tenis, fotbal, volejbal, nohejbal, basket, využít moderní posilovnu, saunu a vířivku. Doporučujeme zajistit si předem rezervaci v sousední Pomezni boudě.

Ze spolupráce města Kowary a obce Malá Úpa vznikla v září otevřená výstava Sáně rohaté v Krkonoších. V informačním cen- tru Malá Úpa na Pomezních Boudách bude k vidění denně až do konce března. Vedle dřevařských rohaček posledního tradičního maloupského hospodáře Raimunda Sagassera tu jsou také malé „osobní“ rohačky s loktuší sena připravenou Josefem Tylšem. V infocentru se stálou expozicí z historie Malé Úpy hosté najdou směnárnu, veřejný internet, kopírování, informace o ubytování, rezervace ubytování v Malé Úpě, ale třeba i v Praze, prodej map, knih, suvenýrů, dárků a malého občerstvení, mohou si tu objednat instruktora lyžařské školy, taxi, rezervaci skibusu pro větší skupi- nu, najdou tu jízdní řady i pro polskou stranu východních Krko- noš.

Informační centrum Malá Úpa, Pomezni Boudy, PSČ 542 27, tel.: 499 891 112, e-mail: info@malaupa.cz, je otevřené denně v létě od 9.30 do 17.00, v zimě od 8.00 do 17.00 hodin. Dobře se tu domluvíte i německy. www.info.malaupa.cz

Po návratu z expedice mě první výlet do krkonošské přírody zavedl na vycházkovou trasu Vlčí jáma v Peci pod Sněžkou. Už po pár krocích jsem z parkoviště Zelený Potok na dálku zíral na billboard s reklamou sportovního vybavení zavěšený na domě se servisem lyží Petra Kosa. Jako magnet můj pohled přitahovala špičatá hora na velké fotografii. Přešel jsem mostek a podíval se z blízka. Na Zemi jsou tisíce hor, ale jen jedna mě dokázala v ten okamžik rozjitřit. Ani přímo v horách jsem neviděl tak zřetelně naši poslední výstupovou cestu, místo kam až jsme se dostali a především sněhovou ostruhu, v které jsme nechali Jirku Daňka. Včera v noci jsem po čtyřech měsících od návratu k fotografii Honzy Vestáka zavedl nic netušící expediční parťáky. I jejich prsty hned klouzaly po obraze, když poznávali kritická místa. Brácha nás přitom vyfotil a všichni jsme si po stě uvědomili, jak moc nám Jiří chybí.

Do Pákistánu jsme odjížděli za urputného shonu. Vydat se na expedici uprostřed léta je pro lidi pracující ve stávině velká drzost. Jenže v Karakoramě je příznivé počasí pro výstupy na hory jenom v létě. Vyjeli jsme, přestože Jirka mimo jiné dokončoval stavbu kapličky ve Stromkovicích, Pepa přijal nového šoféra na svůj hlavní bagr, Martin zajišťoval chod jakéhosi úřadu a já nechal na bráchovi dostavbu nové poštovny na vrcholu Sněžky. Ještě během třídní jízdy podél divoké řeky Indus jsem slyšel zvonit telefon, přestože tu nebyl signál, strchoval se o dodávku nerezových dílů žaluziového systému poštovny a přemýšlel, jak dopadne distribuce letního vydání Veselého výletu. Postupně jsme se odpoutávali od života doma a přijímali pravidelný cestovní rytmus. Najednou byl čas na povídání, při pochodu do základního tábora jsme probírali předchozí výpravu. A protože vždy někdo z nás na té konkrétní akci chyběl, mohli jsme mu líčit, jak to tehdy bylo. On už to od nás určitě někdy slyšel, ale dělal, že ne a věděl, že my si to chceme stejně povědět hlavně kvůli sobě, abychom to znovu prožili a byli šťastní, jak to tehdy pěkně dopadlo. Na Jirkovo povídání s přehráváním scének nikdo neměl. My se smáli, plácali do stehů a bylo nám hezky. Cestou jsme prožívali další krásné chvíle při putování pod nádhernou věží Trango Tower, pak jsme poprvé spatřili jižní stěnu K2, peklí s našimi nosiči placky a konečně zahlédli špičku Gasherbrumu 2, našeho cíle.

V Karakoramě bylo minulé léto nejhorší počasí za poslední roky. Stále padal sníh a výpravy z celého světa seděly ve stanech a čekaly na zlepšení. Ovšem šéf české expedice Gasherbrum 2007 Joska Nežerka spolu se Zdenkou Němcem a Olafem z Norska stihl včas vylézt na Gasherbrum 1 a my přišli akorát na oslavu. Hodně lidí potom odjelo domů, jedni přece zkusili G2 a my viděli, jak je zasypala lavina v místech, kudy jsme taky chtěli projít. Zřídili jsme sice jeden kemp na G2 a vystoupili do výšky 6600 metrů, ale do čerstvého sněhu jsme si netroufli. V dalších dnech zapadaly výstupové trasy a my si ani netroufli snést nahoře zanechaný materiál. Tak se celé dny čekalo a dlouhé hodiny povídalo. Jednou Jirka jako znalec vína pro naši čtyřku uspořádal expediční ochutnávku s výkladem. Začal zešíroka o vinařských oblastech, družích révy, po dvou hodinách se dostal ke sklízní a přívlastkům. Přes čichání ke špuntům, rozmanitosti vůní a barev konečně přešel k chuti vína, když do stanu vlezl Joska Nežerka. Chvilku Jirku poslouchal, ale pak psychicky nevydržel a šel ostatním v kempu povědět, jak „chlastáme víno a přitom tam nemáme ani kapičku“. Brzy jsme v předsunutém táboře z Čechů zůstali jediní. Nejen naši kvůli špatnému počasí po týdnech čekání z hor odešli. Při dalším dlouhém večeru Jirka polohlasně vyslovil dlouho tušenou obavu: „My snad poprvé za těch dvacet let, co spolu jezdíme nevylezeme na kopec“. Jako poslední šanci jsme se rozhodli obětovat materiál na Gasherbrumu 2 a zkusit rychlý výstup na Gě jedničku vysokou 8068 metrů. Cesta vede prudkými partiemi, kde se neudrží sníh a proto bude stačit k výstupu jen pár dní lepšího počasí. Textovou zprávou jsme se přes satelitní telefon zeptali paní Aleny Zárybnické v Českém hydrometeorologickém

ústavu na předpověď počasí. Její odpověď byla nadějná. Podle modelu může být příští neděle a pondělí v oblasti Gasherbrumů jasno a bezvětrí.

Na nám neznámou trasu vyrážíme ve čtvrtce a za pět hodin kempujeme v sedle přímo pod G1 ve výšce 6450 metrů. Z Tibetu fouká silný vítr, ráno není lépe. Přesto se ještě s Igorem a Sergejem z Ukrajiny rozhodujeme pokračovat. Čeká nás prudký Japonský kuloár, nad kterým je poslední tábor ve výšce 7100 metrů. Věříme předpovědi na další dny a proto stoupáme prudkým svahem i v tom hrozném větru. Chceme být ve správný čas na správném místě. Ukrajinci se o kopec pokoušejí již pět týdnů, v horním kempu strávili přes týden. Jsou dobře aklimatizováni a brzy nám utíkají. Jiří na tom je z naší čtyřky opět nejlépe a stoupá velký kus před námi. Seshora stále sjíždějí malé lavinky, sníh máme úplně všude, nejde se ani napít. Každý si znovu sám prošlapává hlubokou stopu. Nebýt natažených fixů od předchozí výpravy, nahoru bych se nedostal. Trochu mě uklidní, když i Jirka při setkání v kempu po sedmi hodinách lezení přiznává, že to bylo tvrdé. Druhý den jen vaříme a v poledne se skutečně vyčáslí. Zesponu přichází ještě Australan Mick Parker a asi šest Maďarů. Všichni tu byli již před třemi týdny a teprve nyní cítí příležitost vystoupit na vrchol. Jirkovi vyseklí poklonu, že nás včera viděli bojovat ve žlabu. Ten svým ironickým způsobem přiznává: „Byl jsem chvíli trochu hrdeč“.

V neděli 29. července 2007 vycházíme dvě hodiny po půlnoci. Je jasno a bezvětrí. Snad poprvé v životě stoupáme k vrcholu s lidmi z dalších expedic, trochu divný pocit. Po dvou hodinách Jirka svléká péřové kalhoty, je opravdu super počasí. Prohodíme pár slov, potom jdu sám asi čtyřicet metrů za jeho skupinkou utvořenou s Maďary. Vychází slunce a fotím panoráma Karakoram, před námi je pět dalších vrcholů Gasherbrumů a za nimi, ční nejtěžší kopec světa K2. Pořídím pár obrázků skupinky nade mnou, Jiří je mezi nimi. Svah není ani tak prudký, jak se odspodu zdálo, o půl deváté jsme skoro 7800 metrů vysoko. Mám fajn pocit, že vrchol je tak blízko. Najednou je všechno jinak, kolem mě se ve zvířeném sněhu řítí horolezec. Jen podle oranžového rucksaku poznávám Jirku, a hned vím, že když pád nezastavil před skalním prahem, je to moc zlé. Nevidím dolů, volám na Pepu pode mnou. Ten se v šoku ptá, kdo to spadl až dolů. Igor a Sergej se beze slova otáčejí a sestupují s námi, ani nepotřetí nevystoupí na vrchol. Mick je hodně vysoko, Maďari ani nezpomínali. Pepa sestupuje neuvěřitelně rychle. Asi za hodinu stojíme u Jirky, jeho duše už odletěla přes nedaleké sedýlko do jím milovaného Tibetu, aby se znovu probudila k životu. Alespoň tak si to přejeme. Chceme tělo vytáhnout mimo lavinovou dráhu, Igor připravuje navázání. Nevím, jak dlouho nám trvá pětisetmetrový traverz, jsem úplně vyčerpaný. Na ostruze nad kempem vyhrabeme ve výšce 7200 metrů Jirkův poslední bivač, k hlavě zapichujeme cepín s českou vlajkou, se kterou se chtěl vyfotografovat na vrcholu. My zbylí se už nikdy nezabveme vědomí, že jsme tam nahoře opustili přítele.

VÝZDOBA A VYBAVENÍ HORSKÝCH DOMŮ

Restaurace Pruské boudy na Sněžce - kazetový strop, obklady stěn, petrolejové lampy, židle Thonet, nástěnné hodiny (1920)

Výčep hotelu Tippeltova Pomezí bouda - Družba v Malé Úpě - vřesákové stěny, živé květiny, klavír, reklamní obrazy (1914)

Veranda hotelu Krakonoš ve Špindlerově Mlýně - lovecké trofeje, koberec běhoun, stříbrné příbory, živé i řezané květiny (1929)

Restaurace Zineckerovy boudy - Vatra nad Špindlerovým Mlýnem - vyřezávaný dřevěný lustr, zdobné ubrusy, malovaný nábytek a stěny (1932)

Hoffmannova bouda v Janských Lázních - tříbarevná kachlová kamna, selský nábytek, dřevěná svítidla, malované dveře i trámy (1936)

Hostinec Kaffeebaude - dům čp. 100 v Karpaczi - malovaný selský nábytek, sbírka talířů a korbělů, sloupové hodiny, svaté obrazy, boleslawiecká keramika (1936)

Telefonování: Tel. čísla pevných linek východních a středních Krkonoš začínají trojčíslím 499 (ze zahraničí 00420 499). Informace o telefonních číslech 1180.

Panoramatická kamera: denně na ČT2 7.50-8.30 (zima) Harrachov, Paseky nad Jizerou, Rokytnice nad Jizerou, Benecko, Vítkovice, Mísečky, Svatý Petr, Černá Hora, Pec pod Sněžkou, Velká Úpa, Malá Úpa, Černý Důl, Mladé Buky. Aktuální pohled na oblast Sněžky je na www.humlak.cz (webcam).

Horská služba: celoročně je stálá pohotovost ve Špindlerově Mlýně tel. 499 433 239 (602 448 338). V zimě v Peci pod Sněžkou 499 896 233 je služebna v provozu denně od 7.00 do 22.00 (po této době 602 448 444). Další zimní služebny jsou v Janských Lázních 499 895 151 (606 157 936), v Malé Úpě na Pomezích Boudách 499 891 233 (606 157 935), Strážné 499 434 177 (606 157 934), Harrachov 481 529 449, 602 448 334, Rokytnice nad Jizerou 481 523 781, (606 157 932).

INFORMAČNÍ CENTRUM VESELÝ VÝLET GALERIE - SMĚNÁRNA

v Temném Dole v Horním Maršově, tel., fax: 499 874 298

v Peci pod Sněžkou, tel.: 499 736 130, fax: 499 874 221

e-mail: info@veselyvylet.cz

www.veselyvylet.cz

denně 8.30 - 18.00

Zdravotnictví: rychlá záchranná služba Trutnov a Vrchlabí tel. 155, záchranná služba 499 735 921, pro východní Krkonoše je pohotovostní služba v Trutnově 499 840 100, Nemocnice Trutnov 499 866 111, Pec pod Sněžkou lékař 499 329 340, chirurgie 499 329 346, zubní lékař 603 413 113, Horní Maršov 499 874 144, zubní lékař 499 874 166, dětské oddělení 499 874 143, Janské Lázně 499 875 116, Svoboda nad Úpou 499 871 140, dětské oddělení 499 871 287, Špindlerův Mlýn 499 433 344, chirurgie 499 523 864, lékárna je v Horním Maršově otevřena po-pá 8.00-12.30, 14.00-17.00, 499 874 121, ve Svobodě nad Úpou 499 871 264, ve Špindlerově Mlýně 499 433 335, pohotovostní služba Vrchlabí (i pro Šp. Mlýn) 499 421 155.

Policie: stálá pohotovost Trutnov a Vrchlabí tel. 158, dopravní nehody 974 539 251, služba Pec pod Sněžkou 499 736 233, Svoboda nad Úpou 499 871 333, Špindlerův Mlýn 499 433 333, policie Horní Maršov 499 874 133, městská policie Janské Lázně 603 345 538, městská Špindlerův Mlýn 499 433 354, 606 484 805, Žacléř 499 876 135.

Hasiči: stálá služba Trutnov 150, 499 848 411.

Parkoviště: Střežené parkoviště Velká Úpa 499 896 156, Pec u kapličky a Zelený Potok 774 772 774, Malá Úpa ve Spáleném Mlýně 499 891 128, na Pomezích Boudách 499 891 145, Janské Lázně u lanovky 737 732 211, Špindlerův Mlýn 499 523 229, 499 523 119

Městské a obecní úřady: Horní Maršov 499 874 156, Janské Lázně 499 875 101, Pec pod Sněžkou 499 896 215, Malá Úpa 499 891 157, Svoboda nad Úpou 499 871 105, Žacléř 499 878 510, Špindlerův Mlýn 499 433 226, úřední hodiny jsou vždy v pondělí a ve středu 8.00-12.00, 12.30-17.00.

Meteorologická stanice v Peci pod Sněžkou 499 736 303.

Es grüßet viele tausendmal
Der Herr der Berge „Rübezahl“

Pro noviny Veselý výlet,
stavebně historický průzkum
a expozice z historie Krkonoš

KOUPÍME
dobové fotografie, pohlednice, mapy, průvodce,
knihy, průkazy, písemnosti a předměty
se vztahem ke Krkonošim.

Veselý výlet, Temný Důl 46
542 26 Horní Maršov
tel. fax: 499 874 221

Lesní hospodářství Vrchlabí ústředí 499 456 111, lesní správy: Horní Maršov 499 874 161, Pec pod Sněžkou 499 896 214, Svoboda nad Úpou 499 871 159, Špindlerův Mlýn 499 433 282.

Správa Krkonošského národního parku: středisko Pec pod Sněžkou 499 896 213, v létě denně 8.00-12.00, 12.30-18.00, v zimě denně 8.00 - 12.00, 12.30 - 16.30, Harrachov 481 529 188 po-ne 7.00-12.00, 13.00-16.30, Špindlerův Mlýn 499 433 228 denně v zimě 8.00-16.45, v létě 8.00-18.00, Horní Rokytnice nad Jizerou 481 523 694 v zimě po-pá 9.00-12.00, 13.00-16.00, so 9.00-12.00, v létě po-so 9.00-12.00, 13.00-16.30, Krkonošské muzeum Vrchlabí denně mimo pondělí 8.00-16.00 499 456 111. Muzeum v Obřím dole v Peci pod Sněžkou 499 736 311, po-ne 9.00-12.00, 13.00-16.00, Rýchorská bouda 499 895 107.

Bohoslužby: Horní Maršov sobota 16.30, Svoboda nad Úpou neděle 11.00, Janské Lázně neděle 9.30, Velká Úpa sobota 15.30, Žacléř neděle 9.30, Špindlerův Mlýn neděle 10.00. Církev Československá husitská - Trutnov - Úpická 146, neděle 10.15., Janské Lázně - Betlém 1. neděle v měsíci 13.30, Farní sbor Českobratrské církve evangelické, Trutnov - Úpická 163, neděle 10.00, Janské Lázně Sola Fide 8.30, Shromáždění sborů svědků Jehovových v sále království v Trutnově, Bojiště 103. Týdenní shromáždění: Každé úterý (18.45) a čtvrtek (19.00). Veřejné přednášky každou neděli od 9.30 do 11.30 a od 16.30 do 18.30.

Autoopravna a pneuservis: Svoboda nad Úpou - Hlávka 499 871 153, denně 7.00-12.00, 13.00-17.00, Mladé Buky - Štangl 499 773 263, pneuservis - 499 773 263, Autoklub Bohemia Assistance nonstop 1240, Žlutý anděl 1230.

Benzinové pumpy jsou ve Svobodě nad Úpou otevřeny denně od 6.00 do 20.00 hodin (Benzina, 499 871 128) a 6.00 - 21.00 (Lucraco Oil, 499 871 188), v Peci pod Sněžkou 6.00 - 22.00 (499 522 120), ve Špindlerově Mlýně denně 7.00-17.00 (neděle od 8.00, 499 433 295). Čerpadla s nepřetržitým provozem jsou v Trutnově a ve Vrchlabí.

Hraniční přechody: Od 21. prosince 2007 zrušeny kontroly na hranicích. Přezjezd hranice Pomezí Boudy - Przelęcz Okraj omezen pro vozidla do 3,5 tuny, Harrachov - Jakuszyce, Královec - Lubawka bez omezení.

Autobusy: předprodej místenek (pouze z výchozí stanice) a informace Osnado v Peci pod Sněžkou 499 736 380, denně 8.00 - 12.00, 12.30 - 15.00 hodin, ve Špindlerově Mlýně 499 433 263, pondělí - pátek 8.00 - 16.00, v sezóně i v sobotu, popř. v neděli 8.00 - 13.00, Trutnov 499 811 286.

Lanové dráhy: Na Sněžku (Pec p. Sn., 499 895 137) denně v každou celou hodinu 8-18 hodin, v úseku Růžová hora - vrchol Sněžky podle počasí. Na Hnědý Vrch (Pec p. Sn. 499 736 375) denně 9.00 - 16.00, od 1. do 28. 10. jen pátek až neděle. Portášky (Velká Úpa, tel. 499 736 347) denně 8.30 - 17.00, od 15. 2. do 17.30. Černá hora (Janské Lázně, 499 875 152) denně v 7.30 a potom každou celou hodinu 8-18 hodin, Na Pláň (Šp. Mlýn - Sv. Petr, 499 497 215) a Medvědin (Šp. Mlýn, 499 433 384) denně 8.30 - 16.00 a v 18.00, Žalý so+ne 9.00 - 17.00 (Vrchlabí, 499 423 582), Lysá hora (Rokytnice, jen v zimě, 481 523 833), Čertova hora (Harrachov, 481 528 151).